

A komáromi Etnológiai Központ húsz éve

Kronológia

Összeállította: L. Juhász Ilona és Liszka József

Amikor éppen megéljük a jelent, úgy tűnik, hogy egy soha el nem felejthető esemény részesei vagyunk. Aztán az idő mégis megmutatja... Például olyankor, ha egy intézmény legutóbbi húsz esztendejét próbáljuk a fennmaradt dokumentumok és az emlékezet alapján rekonstruálni. Az alábbi kronológia, noha a benne foglaltaknak tevékeny részesei voltunk, igen sok forrástípusból rakódott egybe: ahogy fentebb említettük, fontos szerepet játszott benne az emlékezés, amit viszont más kútfőkkel (úgy mint korabeli meghívók, programok, újságcikkek, naptárak, a Fórum Intézet honlapján fellelhető dokumentumok stb.) próbáltunk egzakt(abb)á tenni. És még így is biztosak vagyunk benne, hogy az alábbi áttekintés nem teljes, nem teljesen pontos. Talán mégis nyújt bizonyos, vázlatos képet arról a sokrétű tevékenység-halmazról, ami az Etnológiai Központ elmúlt két évtizedét jellemezte. Az érdeklődő valamivel többet tud meg ezzel kapcsolatban a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapjának megfelelő oldalain: <http://foruminst.sk/szerkezet/etnologiai-kozpont/>

1997

1997. október 1.

A dunaszerdahelyi székhelyű Fórum Intézet kihelyezett részlegeként Liszka József vezetésével és külső munkatársak bevonásával létrejön a komáromi Etnológiai Központ. Működését a volt Pártszékház egyik helyiségében kezdi meg.

1997 végén

Az Etnológiai Központ az egykori Centrál Szálloda első emeleti 3 kis hotelszobájába költözik, ahol helyet kap az adattár és a könyvtár. Nagyjából ugyanekkor létrejön a Szakrális Kisemlék Archívum is. L. Juhász Ilona elkezdi az adatgyűjtést a Liszka József által 1986-ig összeállított és 1988-ban megjelent (cseh)szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia folytatásaként az 1987–1988-as évek néprajzi termését közreadó kiadványhoz.

Sajtóvisszhangok, interjúk

Liszka József: Etnológiai Központ kezdte meg tevékenységét a szlovákiai Révkomáromban. *Néprajzi Hírek* 20, 1997/1–4, 31–33. p.

1998

1998. január 31.

Liszka József lemond a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság elnöki posztjáról azzal az indoklással, hogy az Etnológiai Központ igazgatója lett, s így véleménye szerint nem lenne erkölcsös, ha két fontos, a néprajzkutatással kapcsolatos szervezetnek, illetve intézménynek is ő lenne a vezetője. L. Juhász Ilona (az Etnológiai Központ munkatársa), aki az adminisztratív, titkári stb. feladatok ellátását végezte, a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság titkáráként továbbra is ellátja a titkári és adminisztratív teendőket.

1998. február 6.

Liszka József a müncheni Széchenyi Kör meghívására a szlovákiai magyarok néprajzáról és a problémakör muzeológiai dokumentálásáról tartott előadást. Egyszeresmind bemutatta a nemrégiben létrejött Etnológiai Központ célkitűzéseit, eddigi eredményeit és jövőbeni terveit.

1998. február 9.

A Passaui Egyetem Néprajzi Tanszéke meghívására Liszka József az egyetem néprajz szakos hallgatóinak, illetve külső érdeklődőknek a kisalföldi magyar farsangi szokásokról s azok közép-európai összefüggéseiről tartott előadást. Kérdésekre válaszolva a szlovákiai magyarság néprajzi kutatásának intézményes kereteit is vázolta.

1998. május 1–4.

Német nyelvterületen 1967-ben indult az a kezdeményezés, amelynek célja a szakrális kisemlékek számbavétele, dokumentálása volt, valamint kétévenként egy tudományos konferencia szervezése az ezen a területen tevékenykedő műkedvelők és szakemberek részére. A konferenciák helyszíne 1988-ig felváltva Németország és Ausztria, 2000-ben azonban a tanácskozás már egy volt szocialista országban, a csehországi Teplán került megrendezésre. A Hesseni Kisemlékkutató Egyesület, az Aši Múzeum (*Muzeum Aš*) munkatársai és a kisemlékkutatással foglalkozó több cseh kutató szervezésében került sor a Kisemlékkutatók XIII. Nemzetközi Konferenciájára. Az Etnológiai Központ képviselőjében L. Juhász Ilona *Erforschung den Totengedenken am Strassenrand in der Süd-Slowakei auf der Strecke zwischen Pressburg (Bratislava) und Rosenau* [Az út menti haláljelpek kutatása Dél-Szlovákiában a Pozsony és Rozsnyó közötti útszakaszon], Liszka József pedig *Denkmäler des Hl. Johannes von Nepomuk auf dem nördlichen Teil der Kleinen Tiefebene* [Nepomuki Szent János emlékei a Kisalföld északi részén] címmel tartott előadást. A konferencia résztvevői tanulmányi kiránduláson is részt vettek, amelyen a szélesebb környék szakrális kisemlékeivel ismerkedhettek meg.

1998. július 29.

A budapesti Európai Folklor Központ által, Jászberényben, *Sokszínű Európa: illúzió vagy valóság* címen megvalósított konferencián Liszka József „*Akkoriban mind egyenlők voltunk...*” *Németek, magyarok és szlovákok együttélése Pozsonyban a 20. század első felében* címen tartott előadást.

1998. szeptember 24.

A Békésen megrendezett XI. Országos Népi Építészeti Tanácskozáson Liszka József az Etnológiai Központ dokumentációs tevékenységéről számolt be a *Szokrális kisemlékek a Kisalföld szlovákiai részén. A terminológia és a településszerkezeti kapcsolatok kérdései* című előadásának keretében.

1998. október 6.

A 4. Szegedi Vallási Néprajzi Konferencián Liszka József „*Növekszik, mint a prágai Jézuska ruhája...*” *Kíséret egy proverbium művelődéstörténeti hátterének megvilágítására* címen tartott előadást.

1998. október 17.

A győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola nemzetközi konferenciáján Liszka József *Változásvizsgálatok a szlovákiai magyarság mindennapi kultúrájában* címen tartott előadást.

1998. október 22.

A XI. Nemzetközi Etnokartográfiai Konferencián, a lengyelországi Cieszynben Liszka József *Volkskultur des ungarischen Ethnikums in der Slowakei. Beispiel: die Kleine Tiefebene* [A szlovákiai magyarok népi kultúrája. Kisalföldi példa] címen tartott előadást.

1998. október 28.

Az Etnológiai Központ fennállása egyéves évfordulója alkalmából a komáromi Tiszti Pavilon dísztermében ünnepi ülésre került sor. Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója az intézmény célkitűzéseiről, a konkrét tervekről, addigi eredményeiről beszélt. A rendezvényen az Etnológiai Központ két kiadványának bemutatására is sor került. Hála József, az ELTE Néprajzi Intézetének adjunktusa az Ág Tibor 70. születésnapjára megjelent kötetet (*Szolgálatban. Folklorisztikai tanulmányok a 70 esztendő Ág Tibor tiszteletére*), Lukács László, a székesfehérvári Szent István Király Múzeum osztályvezetője pedig az L. Juhász Ilona által összeállított, az 1987–1988-as évek termését tartalmazó *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfiát* méltatta.

A rendezvényt „*Az Istennek dicsőségére...*” *Szokrális kisemlékek a Kisalföldön* címmel az Etnológiai Központ és a győri Xantus János Múzeum munkatársainak közös fotókiállításának megnyitója zárta, amely a komáromi Szent András-templom oratóriumában kapott helyett. A kiállítást a komáromi születésű folklorista, Erdélyi Zsuzsanna nyitotta meg. A kiállítás 1998. december 31-ig állt a látogatók rendelkezésére.

Kiadványok

L. Juhász Ilona összeáll.: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1987–1988)*. Dunaszerdahely: Lilium Aurum, 1998, 142 p. /Miscellanea Bibliothecae Hungaricae 1./

Liszka József szerk.: *Szolgálatban. Folklorisztikai tanulmányok a 70 esztendő Ág Tibor tiszteletére*. L. Juhász Ilona közreműködésével szerkesztette Liszka József. Dunaszerdahely: Lilium Aurum 1998, 130 p. /Notitia Historico-Ethnologica 1./

Liszka József szerkesztésében L. Juhász Ilona közreműködésével a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság és az Etnológiai Központ közös kiadásában Megjelenik a *Hírharang* című néprajzi tájékoztató füzet 1997 és 1998-as összevont száma.

Sajtóvisszhangok, interjúk

–hilda– [Miskó Ildikó]: Néprajzkutatás tudományos igényvel. Etnológiai Központ Komáromban. *Szabad Újság* 6, 1998/16, 9. p.

Kamoncza Márta: Modern műhely szeretne lenni. Egyéves az Etnológiai Központ. Tervei között szerepel a szlovákiai magyarok néprajzának feldolgozása. *Új Szó* 1998. 11. 6., 3. p.

Liszka József: Lelkesedéshez társult szakszerűség. A kisemlékek kutatóinak tanácskozása a csehországi Teplában. *Komáromi Lapok* 1998/19, 3. p.

Liszka József: Szakrális kisemlékek a Kisalföldön. Fotókiállítás. *Műemléklap* 3, 1999/5, 8. p.

1999

1999. február 24.

Az ipolysági Honti Múzeumban, a szlovákiai magyar muzeológusok szakmai találkozóján Liszka József *Magyar múzeumalapítási kísérletek (Cseh)Szlovákiában 1918–1998* címen tartott előadást.

1999. március 10.

A Magyar Köztársaság pozsonyi Kulturális Intézetében nyílt meg a komáromi Etnológiai Központ és a győri Xantus János Múzeum *Szakrális kisemlékek a Kisalföldön* című fényképkkiállítás. A tárlat 1999. április 25-ig volt megtekinthető.

1999. április 14.

A tóketerebesi Honismereti Múzeumban nyílt meg a komáromi Etnológiai Központ és a győri Xantus János Múzeum *Szakrális kisemlékek a Kisalföldön* című, a Magyar Köztársaság pozsonyi Magyar Kulturális Intézete közreműködésével megrendezett fényképkkiállítás. A tárlatot, amely f. év április 26-ig volt megtekinthető, Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója nyitotta meg.

1999. április 16.

A Márai Sándor Alapítvány Igazgatótanácsa a tudományos kutatás területén kifejtett kiemelkedő tevékenységéért Liszka Józsefet Nyitott Európáért Díjban részesítette. A pozsonyi Zichy-palotában tartott rendezvényen a díjazott munkásságát egykori tanára, az ELTE Folklore Tanszékének professzora, Voigt Vilmos méltatta.

1999. április 19.

A Magyar Néprajzi Társaság Folklór Szakosztálya ülésén a budapesti Néprajzi Múzeumban Liszka József *Szakrális Kisemlék Archivum Komáromban. Egy nemrég lét-rehozott adatbázis fejlesztésének nehézségei és lehetőségei* címen tartott előadást.

1999. április 29.

A budapesti Magyar Kultúra Alapítvány székházában a Fórum Intézet bemutatkozó rendezvényén Liszka József *Etnológiai kutatások Szlovákiában a kilencvenes években. A Fórum Intézet Etnológiai Központja szerepe és feladatai*, L. Juhász Ilona pedig *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfiák* címen tartott előadást.

1999. június 24.

L. Juhász Ilona a Komáromi Polgári Klubbal közösen megszervezi a Madách-Posonium komáromi könyvesboltjában a dunaszerdahelyi székhelyű Gyurcsó István Alapítvány néprajzi témájú kiadványainak bemutatóját. Az eddig megjelent kötetek jelentőségét Liszka József méltatta. A kiadványsorozat legújabb darabjáról (*Felsütött a nap sugára. Kelet-szlovákiai népdalok*) maga a szerző, Ág Tibor népzene kutató is beszélt.

1999. október 6.

A győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola nemzetközi konferenciáján Liszka József *Mátyás-mondák csallóközi hagyománya* címen tartott előadást.

1999. december 1.

A Magyar Kultúra Alapítvány budapesti székházában nyílt meg a komáromi Etnológiai Központ „*Az Istennek dicsőségére*” című, a dél-szlovákiai szakrális kisemlékeket bemutató fényképkiallítása.

1999. december

L. Juhász Ilona, miután megszervezte a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság gyermek és felnőtt kategóriában meghirdetett néprajzi gyűjtőpályázatát (Szentcsalád-járás), ellátva minden feladatot a felhívás közzétételétől a díjak bebiztosításán át a díjátadó ünnepségig és azt követően a jutalmak postázásáig, lemondott a titkári tisztségéről, amelyet 9 évig töltött be. Ezáltal az Etnológiai Központ megszűnt a Szlovákiai Néprajzi Társaság ügyintéző székhelye lenni. A Társaság tulajdonában lévő számítógépet és fénymásolót, valamint elektromos írógépet a Társaság elnöke és alelnöke elszállította.

Kiadványok

L. Juhász Ilona összeáll.: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1989–1990)*. Dunaszerdahely: Lilium Aurum 1999, 159 p. /Miscellanea Bibliothecae Hungaricae 2./

Liszka József szerkesztésében L. Juhász Ilona közreműködésével a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság és az Etnológiai Központ közös kiadásában Megjelenik a *Hírharang* című néprajzi tájékoztató füzet 1999/1. és 1999/2. száma.

Sajtóvisszhangok, interjúk

Grendel Ágota: Hallassa hangját a szakma! Beszélgetés Liszka Józseffel az Etnológiai Központ tervezeteiről és a központi magyar múzeum kérdéséről. *Új Szó* 1999. 2. 4., 9. p.

Grendel Ágota: Helyünk van a nagyvilágban. Bemutatjuk a Márai Sándor Alapítvány Nyitott Európáért Díjának kitüntetettjeit – Liszka József. *Új Szó* 1999. 4. 30., 5. p.

Liszka József: A szlovákiai magyar néprajzi kutatás és a komáromi Etnológiai Központ. *Acta Ethnologica Danubiana 1* (1999), 139–144. p.

Nem két-három ember magánügye. Megkérdeztük Liszka Józsefet, az MNO volt vezetőjét. *Szabad Újság* 1999/8, 5. p.

2000

2000. április 30.

A Felső-Ausztriai Kisemlékkutatók Egyesülete a festői szépségű ausztriai Bad Ausseeben rendezte meg a Kisemlékkutatók XIV. Nemzetközi Konferenciáját a helyi Kammerhof Múzeummal közösen. Liszka József „Es wächst wie das Gewand des Prager Jesuleins...” Kulturgeschichtlicher Hintergrund einer Redensart [„Növekszik, mint a prágai Jézuska ruhája...” Kísérlet egy proverbium művelődéstörténeti háttérének megvilágítására], L. Juhász Ilona pedig a Nyitra környéki magyar falvak házainak oromfalán szokatlanul nagy számban előforduló szoborfülkékről, valamint az ezekkel szoros rokonságot mutató síremléktípusokról *Ein merkwürdiges sakraler Kleindenkmal Typus in Dorfen in Neutra-Gebiet* [Egy figyelemre méltó kisemléktípus a Nyitra környéki falvakban] címen tartott előadást. A konferencia keretében szervezett tanulmányi kiránduláson Salzkammergut jellegzetes szakrális emlékeivel ismerkedhettek meg a résztvevők. A konferencia ideje alatt bemutatásra került az Etnológiai Központ dél-szlovákiai szakrális kisemlékeket prezentáló fényképkiallítása is, aminek megnyitóján Liszka József tájékoztatást nyújtott a komáromi Szakrális Kisemlékek Archívumáról is.

2000. május 22–23.

A Magyar Tudományos Akadémia és további együttműködő szervezetek és intézmények szervezésében Budapesten megrendezett *Tudóstalálkozó–2000* című tanácskozáson Liszka József: *Képzési és kutatási együttműködés a felsőoktatásban* címen tartott előadást.

2000. október 9.

Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanári Klubjában, a Magyar Szemiotikai Társaság által, *Jeles jogok – jogos jelek* címen rendezett előadás-sorozat keretében Liszka József a (cseh)szlovákiai magyarság önmeghatározásának jelkép-rendszeréről beszélt.

2000. október 10.

A Magyar Néprajzi Társaság által Szentendrén szervezett, *Parashti múlt és jelen az ezredfordulón* című tudományos tanácskozáson Liszka József *A szlovákiai magyar néprajzi tudományosságtól az európai etnológiáig. Egy kisebbségi magyar néprajzi tudományosság lehetőségei és feladatai az ezredfordulón* címen tartott előadást.

2000. október 18–21.

A határ mint néprajzi probléma címmel az Etnológiai Központ rendezte meg Komáromban a XII. Nemzetközi Etnokartográfiai Konferenciát. Liszka József üdvözlő

szavai után a bonni székhelyű Nemzetközi Etnokartográfiai Munkacsoport elnöke, Heinrich L. Cox professzor üdvözölte a tanácskozás résztvevőit és nyitotta meg a háromnapos tanácskozást.

A konferencia Ausztriából, Csehországból, Franciaországból, Hollandiából, Lengyelországból, Magyarországról, Németországból, Skóciából, valamint Szlovákiából érkezett résztvevői elsősorban a mai nemzetállamok makro- és mikroterületeinek határait vették szemügyre mind történelmi, mind pedig szinkronikus szempontból. A legtöbb előadás nem a határról mint olyanról szólt, hanem egy lehetséges strukturális tagolódás, valamint az egyes kulturális rendszerek, illetve rendszerrészek kialakulásának kérdésével foglalkozott. Liszka József az Etnológiai Központ képviselőjeként *Zeitliche „Grenzen“ der ungarischen Popularkultur in der Slowakei. Kulturwirkende Einflüsse der Herrschaftswechsel im 20. Jahrhundert* [A szlovákiai magyarok populáris kultúrájának időbeli „határai”. A 20. századi impériumváltások kultúraalkotó hatásai] címmel tartott előadást. A háromnapos konferencia egy Komárom környékét bemutató tanulmányi kirándulással zárult.

2000. december 5.

A Mátyusföldi Muzeológiai Társaság *A szlovákiai magyar muzeológia története a kezdetektől napjainkig* című rendezvényén, Szencen, Liszka József *A szlovákiai magyar muzeológia helyzete 1918-tól napjainkig* címen tartott előadást.

2000. december 7.

A Fórum Társadalomtudományi Intézet *Ezredforduló. A tudomány jelene és jövője a kisebbségben élő közösségek életében* címmel konferenciát rendezett, amelyen a határon túli magyar tudományos intézmények, műhelyek, illetve a Magyarországon működő kisebbségekkel foglalkozó kutatócsoportok és intézmények képviselői tartottak előadást.

Az Etnológiai Központot Liszka József a *Szlovákiai magyar néprajz és/vagy európai etnológia?* című előadásával képviselte.

2000. december 10.

Az Osztrák Szemiotikai Társaság (Österreichische Gesellschaft für Semiotik) kutatóintézete (Institut für Sozio-Semiotische Studien) rendezésében Bécsben megvalósult, *Mythen, Riten, Simulakra. Semiotische Perspektiven* [Mítoszok, rítusok, szimulákrumok. Szemiotikai perspektívák] című nemzetközi konferencián Liszka József *Zeichen, Symbolen und Mythen. Zur Bedeutung der Nationalsymbole bei den Ungarn in der (Tschecho)Slowakei* [Jelek, szimbólumok és mítoszok. A (cseh)szlovákiai magyarok nemzeti jelképrendszeréhez] címen tartott előadást.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 1. Az Etnológiai Központ Évkönyve 1999. Dunaszerdahely-Komárom: Lilium Aurum 2000, 149 p.

L. Juhász Ilona összeáll.: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1991–1992).* Dunaszerdahely: Lilium Aurum 2000, 217 p. /Miscellanea Bibliothecae Hungaricae 3./

L. Juhász Ilona összeáll.: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1993–1994)*. Dunaszerdahely: Liliium Aurum, 2000, 239 p. /Miscellanea Bibliothecae Hungaricae 4./

Nagy Endre: *Tardoskedd és Udvard földrajzi nevei*. Dunaszerdahely: Liliium Aurum 2000, 174 p. /Notitia Historico-ethnologica 2./

Viga Gyula szerk. *Kisgéres. Hagyomány és változás egy bodrogközi falu népi kultúrájában*. Dunaszerdahely: Liliium Aurum 2000, 319 p. /Lokális és regionális monográfiák 1./

Sajtóvisszhangok, interjúk

L. Juhász Ilona: Lelkesedés és szakértelem. Kisemlékkutatók Nemzetközi Konferenciája az ausztriai Bad Ausseebeben. Két év múlva Komárom lesz a házigazda. *Új Szó* 2000. május 20., 14. p.

L. Juhász Ilona: Chronik der Tagung (Grenze, als volkskundliches Problem. XII. Internationale Ethnokartographische Tagung in Komorn). A konferencia krónikája (A határ mint néprajzi probléma. XII. Etnokartográfiai Konferencia Komáromban). Kronika konferencie (Hranice ako etnologickej problém. XII. Medzinárodná etnokartografická konferencia). *Acta Ethnologica Danubiana* 2–3 (2000–2001), 229–231. p.

2001

2001. május

A Passaui Egyetem Néprajzi Tanszékén Humboldt-ösztöndíjasként tevékenykedő Liszka József a tanszék hallgatóinak két vendégelőadást tartott. **Május 9.:** *Flurdenkmäler in der Südslowakei* [Szakrális kisemlékek Dél-Szlovákiában]; **május 17.:** *Nationalsymbole der ungarischen Volksgruppe in der Slowakei* [A szlovákiai magyarok nemzeti jelképei].

2001. szeptember 1.

Megkezdődött az Etnológiai Központ hosszú távú (2005-ig tartó), számos külső munkatársat is foglalkoztató kutatási projektuma megvalósítása a szlovákiai magyarok populáris kultúrájának változásairól az ezredforduló környékén.

2001. október 6.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet szervezésében Galántán megrendezett, *Social Network in Movement* [Mozgó szociális hálók] című nemzetközi tanácskozáson Liszka József *Hol terül el a Mátjusföld? Adalékok egy tájegység történeti-néprajzi körülhatárolhatóságának kérdéseire* címen tartott előadást.

2001. október 11.

A Szlovák Nemzeti Múzeum által Pozsonyban szervezett *V záhrade pokoja. Obyčaje pri úmrtí a pochovávaní na Slovensku s osobitným zreteľom na etnickú a konfesijnú mnohotvárnosť* [A nyugalom kertjében. A halállal és temetkezéssel kapcsolatos szokások Szlovákiában, különös tekintettel annak etnikai és vallási sokszínűségére] című konferencián Liszka József *Výskum pohrebných zvykov, obyčajov a cintorínov u Maďa-*

rov na Slovensku. Výsledky a problémy [A szlovákiai magyarok temetkezési szokásainak és temetőinek kutatása. Eredmények és problémák] címen tartott előadást.

2001. október 18.

A győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola nemzetközi konferenciája keretében, az intézmény épületében nyílt meg az Etnológiai Központ Dél-Szlovákia szakrális kismemlékeit bemutató fényképiállítás.

2001. október 19.

A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága és a győri Xántus János Múzeum rendezésében valósult meg Győrben a *Barokk szent – kép – kultusz* című tudományos tanácskozás. A konferencián Liszka József *Adalékok egy Nepomuki Szent János-szobor ikonográfiájához* címen tartott előadást.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 2–3. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2000–2001. Dunaszerdahely–Komárom: Lilium Aurum 2001, 277 p.

2002

2002. május 27.

A kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetem Magyar Néprajz és Antropológiai Tanszéke meghívására Liszka József a szlovákiai magyarok népi kultúrájáról tartott előadást.

2002. október 5.

Az Etnológiai Központ fennállásának ötödik évfordulója alkalmából *A szlovákiai magyar néprajzi kutatás és az Etnológiai Központ. Eredmények és feladatok* címmel tudományos tanácskozást rendezett Komáromban. A konferencia célja az elmúlt fél évtized eredményeinek áttekintése, és a szlovákiai magyar néprajzi kutatásra, azon belül az Etnológiai Központra váró feladatok megfogalmazása volt. Az eredményeket és problémákat Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója vázolta nyitóelőadásában, majd a központ könyvsorozataiban megjelent kiadványokat neves magyarországi és szlovákiai néprajzkutatók értékelték. Liszka József *A szlovákiai magyarok néprajza* című színtézisét Kósa László akadémikus, szlovák szempontból pedig Ján Botík professzor elemzte. Az L. Juhász Ilona összeállításában készülő *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfiája* addig megjelent 4 kötetét Lukács László néprajzkutató mutatta be. Selmeczi Kovács Attila, a budapesti Néprajzi Múzeum főmunkatársa a *Lokális és regionális monográfiák* eddig megjelent három kötetét (Viga Gyula szerk.: *Kisgéres*; L. Juhász Ilona: *Rudna I. A temetkezési szokások és a temetőkultúra változásai a 20. században*; Pukkai László: *Mátyusföld I.*) értékelté. Voigt Vilmos professzor az *Interethnica* sorozatról és az *Etnológiai Központ Évkönyvéről*, az *Acta Ethnologica Danubianáról* szolt.

A tanácskozás második felében az Etnológiai Központ külföldi kapcsolataiba engedett bepillantást Pozsony Ferenc, a kolozsvári egyetem néprajzprofesszora, valamint Halász Albert lendvai néprajzkutató beszámolója. Ezután a Szlovákiában működő

magyar néprajzi műhelyek képviselői kaptak szót. Jarábik Gabriella és Mácza Mihály a pozsonyi, illetve a komáromi múzeum célkitűzéseiről beszélt. B. Kovács István a frissen alakult rimaszombati református egyháztörténeti gyűjteményt, Pusko Gábor a tornaljai Kulturális Antropológiai Műhelyt, Danter Izabella a Mátyusföldi Muzeológiai Társaságot, Huszár László pedig a dunaszerdahelyi Népzenei Adattárat mutatta be.

2002. május 4.

A Szímői Jedlik Ányos Társaság kuratóriuma a társadalomtudományok területén kifejtett munkássága elismeréseként Liszka Józsefnek ítélte oda a Jedlik Ányos-díjat. A kitüntetett munkásságát Balázs György, a budapesti Néprajzi Múzeum főigazgató-helyettese méltatta.

2002. május 9–12.

2002-ben a komáromi Etnológiai Központ vállalta magára a Kisemlékkutatók XV. Nemzetközi Konferenciájának megszervezését. A konferencia nyelve hagyományosan a német volt, azonban szlovák és magyar nyelvű előadások is elhangzottak.

Előadást tartott többek között Bärbel Kerkhof-Hader, a Bambergi Egyetem Néprajzi Tanszékének professzor asszonya, Walter Hartinger, a passauai egyetem Néprajzi Tanszékének professzora és Klaus Beitzl bécsi professzor is. Az Etnológiai Központ részéről L. Juhász Ilona *Vom Grabmal zum Nationalsymbol. Gedenksäulen/Speerhölzer als Zeichen nationaler Identität* [A sírjeltől a nemzeti szimbólumig. Emlékoszlopok/kopjafák mint a nemzeti identitás jelei], Liszka József *Archiv für sakrale Kleindenkmäler in Komorn* [A Szakrális Kisemlék Archívum Komáromban] címmel tartott előadást. A konferencia része volt egy Komárom és környéke szakrális kisemlékeit bemutató tanulmányi kirándulás is, amelynek keretében a résztvevők az érsekújvári járásbeli Udvardon megtekinthették az Etnológiai Központ Szakrális Kisemlék Archívuma fotóanyagából készült *Szakrális kisemlékek Dél-Szlovákiában* címmel rendezett fotókiállítását. A háromnapos rendezvény befejezéseként Liszka József kalauzolásával Komárom nevezetességeivel ismerkedhettek a résztvevők.

2002. november 26.

A Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszéke meghívására Liszka József a szlovákiai magyarok népi kultúrájáról tartott előadást.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 4. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2002. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Institute–Lilium Aurum 2002, 249 p.

Bodnár Mónika: *Etnikai és felekezeti viszonyok a Felső-Bódva völgyében a 20. században*. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Társadalomtudományi Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2002, 134 p. /*Interethnica* 1./

Horváthová, Margaréta: *Nemci na Slovensku. Etnokultúrne tradície z aspektu osídlenia, remesiel a odievania*. Komárno–Dunajská Streda: Fórum inštitút–Spoločenskovedný ústav–Vydavateľstvo Lilium Aurum 2002, 121 p. /*Interethnica* 4./

L. Juhász Ilona: *Rudna I. Temetkezési szokások és a temetőkultúra változásai a 20. században*. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Társadalomtudományi Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2002, 343 p. /Lokális és regionális monográfiák 2./

Keményfi Róbert: *Gömöri etnikai térmozaik. A történeti Gömör és Kis-Hont vármegye etnikai térszerkezetének változása – különös tekintettel a szlovák–magyar etnikai határ futására*. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Társadalomtudományi Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2002, 238 p. /Interethnica 3./

Liszka József: *A szlovákiai magyarok néprajza*. Budapest–Dunaszerdahely: Osiris Kiadó–Lilium Aurum Kiadó 2002, 542 p.

Pukkai László: *Mátyusföld I. A Galántai járás társadalmi és gazdasági változásai 1945–2000*. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Társadalomtudományi Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2002, 197 p. /Lokális és regionális monográfiák 3./

Sopoliga, Miroslav: *Ukrajinci na Slovensku. Etnokultúrne tradície z aspektu osídlenia, ľudovej architektúry a bývania*. Komárno–Dunajská Streda: Fórum inštitút–Spoločenskovedný ústav–Vydavateľstvo Lilium Aurum 2002, 174 p. /Interethnica 2./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Balázs György: A Jedlik Ányos-díjas Liszka József. *Néprajzi Hírek* 31, 2002/1–4, 193–194. p.

Mészáros Péter: Látogatóban Liszka József néprajzkutatójánál. *Remény* 13, 2002/12, 4. p.

Csanda Gábor: Szellemi őrtüzek a homályban. *Új Szó* 2002. 8. 9., 11. p. (Gondolat 2. évf. 16. szám)

Rácz Vince: Egyre bővül a szakembergárda. Liszka József a jövőben a népi vallásosság egyes jelenségeinek aprólékosabb vizsgálatával szeretne foglalkozni. *Új Szó* 2002. 5. 6., 5. p.

L. Juhász Ilona: A Kisemlékkutatók XV. Nemzetközi Konferenciája Komáromban. 2002. május 10–12. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 4, 2002/2, 194–196. p.

L. Juhász Ilona: Chronik der Tagung. A tanácskozás krónikája. Kronika konferencie. *Acta Ethnologica Danubiana* 4 (2002), 33–41. p.

L. Juhász Ilona: 15. Internationale Tagung für Kleindenkmalforschung in Komorn (Slowakei vom 10. bis 12. Mai 2002. *Jahrbuch für deutsche und osteuropäische Volkskunde*. (Freiburg) Band 45 (2003), 143–145. p.

Liszka József: Az Etnológiai Központ öt éve *Új Szó* 2002. 10. 18., 10–11. p. (Gondolat 2. évf. 21. szám)

Liszka József: Institut für Sozialwissenschaft „Forum”– Forschungszentrum für Europäische Ethnologie. *Hessische Blätter für Volks- und Kulturforschung* 37/38. Marburg: Jonas Verlag 2002, 130–134. p.

Liszka József: Szakrális Kisemlék Archívum. A szabadtéri szakrális kisemlékek dokumentálása a Fórum Társadalomtudományi Intézet komáromi Etnológiai Központjában. *Gömörország* 3, 2002/3, 38–41. p.

Liszka József: Archiv für sakrale Kleindenkmäler in Komorn. Szakrális Kisemlék Archívum Komáromban. Archiv drobných sakrálních pamiatok v Komárne. *Acta Ethnologica Danubiana* 4 (2002), 75–80. p.

Szilvássy József: Szintézis után – szakosodás. Beszélgetés Liszka József etnográfussal A szlovákiai magyarok néprajza című kötetről... *Új Szó* 2002. 5. 3., 11. p. (Gondolat 2. évf. 9. szám)

Sz. Zs. [Szénási Zsófia]: Félezer oldalban a szlovákiai magyarok néprajzáról. Liszka József szerint fel kéne már hagyni a tizenkettedik óra folytonos emlegetésével. *Könyvhét* 6, 2002/12, (2002.6.13.), 8. p.

Tungli Gyula: Szakrális emlékek Szlovákiában. *Pápai Hírlap* 2002. 1. 22., 4. p.

2003

2003. április 14–16.

A bambergi Otto Friedrich Egyetem Néprajzi / Európai Etnológiai Tanszéke rendezésében Bad Staffelstein / Kloster Banzban került megrendezésre az *Andacht und Erinnerung. Gegendtand – Symbol – Handlung* [Áhítat és emlékezet. Tárgy – jelkép – cselekvés] című nemzetközi konferencia, aminek keretében L. Juhász Ilona *Photos auf Grabmälern in der Südslowakei* [Dél-szlovákiai fényképes síremlékek], Liszka József pedig *Zur Ehre Gottes... oder? Errichtungsanlässe sakraler Flurdenkmäler* [Isten dicsőségére... vagy? Szakrális kisemlékeink állítási indokainak kérdéséhez] címen tartott előadást.

2003. május 8.

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya a 2003. évi akadémiai közgyűlés keretében rendezte meg *A Magyarországon kívül élő magyarok néprajzi és antropológiai kutatása* című tudományos ülészakot. A rendezvényen Liszka József *A szlovákiai magyarok mindennapi kultúráját befolyásoló külső tényezők 1918-tól napjainkig* címen tartott előadást.

2003. július 6.

A tatai Kuny Domokos Múzeumban került sor az Etnológiai Központ Szakrális Kisemlék Archívuma anyagára támaszkodó, *Dél-Szlovákia szakrális kisemlékei* című kiállítás megnyitására.

2003. szeptember 18.

A szombathelyi Savaria Múzeum adott otthont a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottságának Néprajzi Munkabizottsága és a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága által szervezett *Út menti szakrális emlékek és kálváriák* kuta-

tása *Kelet-Közép-Európában* címmel megvalósult tanácskozásnak, amelyen áttekintették a magyarországi és a környező országok kutatási eredményeit, helyet adva a különböző irányzatok és megközelítési módszerek bemutatásának is. Az Etnológiai Központ részéről Liszka József a szlovákiai szakrális kisemlékek kutatásának eredményeiről tartott előadást.

A konferencia szünetében került sor az Etnológiai Központ Szakrális Kisemlék Archívumából válogatott fotókiállítás megnyitására, amely Dél-Szlovákia magyarok által lakott vidékeinek kisemlékeibe nyújtott betekintést csaknem félszáz felvétel segítségével Pozsonytól Ágcsernyőig.

2003. szeptember 10.

Liszka József *Národopis Maďarov na Slovensku* [A szlovákiai magyarok néprajza] című kötetét a Magyar Néprajzi Társaság budapesti közgyűlésén Voigt Vilmos mutatta be a Néprajzi Múzeumban.

2003. szeptember 22.

Somorján a Fórum Intézetben Liszka József *Zwischen den Karpaten und der Ungarischer Tiefebene. Volkskunde der Ungarn in der Slowakei* [A Kárpátok és az Alföld között. A szlovákiai magyarok néprajza] című kötetét, amely a Passaui Egyetem Néprajzi Tanszékének kiadásában jelent meg, Walter Hartinger, a Passaui Egyetem néprajzprofesszora mutatta be.

2003. október 21.

A Harmonia Sacra Danubiana rendezvénysorozat keretében, a Komárom-Szőnyi Petőfi Sándor Művelődési Házban került sor az Etnológiai Központ „*Állítatott keresztényi buzgóságbul*” című, Dél-Szlovákia szakrális kisemlékeit bemutató kiállítás megnyitására.

2003. október 31.

Somorján a Fórum Intézetben Verebélyi Kincső, a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem Folklore Tanszékének professzora mutatta be L. Juhász *Ilona Rudna I. A temetkezési szokások és temetőkultúra változásai a 20. században* című kötetét.

2003. november 5.

A Kodolányi János Főiskola Társadalomtudományi Tanszéke, az MTA Veszprémi Területi Bizottsága és a Fórum Kisebbségkutató Intézet közös rendezésében valósult meg Székesfehérvárott az *Európai uniós csatlakozásunk kulturális hatásai* című interdiszciplináris konferencia. A rendezvényen Liszka József *Világok határán. A népi kultúra helye és szerepe Európa egyik ütközési zónájában* címen tartott előadást.

2003. december 13.

Az MTA Veszprémi Területi Bizottsága székházában került sor az Etnológiai Központ „*Állítatott keresztényi buzgóságbul*” című, Dél-Szlovákia szakrális kisemlékeit bemutató kiállítás megnyitására. A tárlat 2004. február 15-ig volt látogatható.

Kiadványok

L. Juhász Ilona összeáll.: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1995–1998)*. Somorja–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum, 2003, 206 p. /*Miscellanea Bibliothecae Hungaricae* 7./

Liszka József: *Národopis Maďarov na Slovensku*. Komárno–Dunajská Streda: Fórum inštitút pre výskum menšín–Vydavateľstvo Lilium Aurum 2003, 495 p. /*Interethnica* 5./

Liszka József: *Zwischen den Karpaten und der Ungarischen Tiefebene. Volkskunde der Ungarn in der Slowakei*. Passau: Lehrstuhl für Volkskunde 2003, 505 p. /*Passauer Studien zur Volkskunde* 22./

Cs. Nagy Lajos: *Lexikológiai vizsgálatok Medvesalján*. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum 2003, 271 p. /*Notitia Historico-Ethnologica* 4./

Puntigán József–Puntigán Tünde: *A losonci református temető*. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum 2003, 311 p. /*Notitia Historico-Ethnologica* 3./

Varjú Katalin: *„Pénteken délig nyitva van az ég!”* Somorja–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2003, 126 p. /*Interethnica* 6./

Varjú Katalin: *„V piatok doobeda je otvorené nebo!”* Šamorín–Dunajská Streda: Fórum inštitút pre výskum menšín–Vydavateľstvo Lilium Aurum 2003, 126 p. /*Interethnica* 7./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Demecs Péter: Karácsony régen és ma. Beszélgetés Liszka József néprajzkutatóval, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjának igazgatójával. *Vasárnap* 36, 2003/51–52, 34–36. p.

Liszka József: Archív drobných sakrálnych pamiatok – Dokumentácia drobných sakrálnych pamiatok vo Výskumnom centre európskej etnológie v Komárne. *Slovenský národopis* 51 (2003), 515–523. p.

2004**2004. február 20.**

A határon túli tudományos műhelyek munkáját bemutató sorozat harmadik alkalma-ként *A szlovákiai magyarok populáris kultúrája 1990–2005 között* címmel megvalósult rendezvényen az MTA Veszprémi Területi Bizottsága székházában mutatkozott be az Etnológiai Központ. Liszka József részletes tájékoztatót nyújtott az Etnológiai Központ célkitűzéseiről és eddigi tevékenységéről. L. Juhász Ilona pedig beszámolt az intézetben folyó temetőkutatásról, majd szólt a szlovákiai magyar néprajzi bibliográfiák összeállításának addigi eredményeiről, valamint egy hosszabb előadást is tartott *A kopjafa mint nemzeti szimbólum a szlovákiai magyarok körében* címmel. Az Etnológiai Központ külső munkatársai közül Gecse Annabella *A parasztgazdaságok változásai Gömörben*.

Dúlházi példa, Bagin Árpád *Egy régi-új szokás megjelenése a szlovákiai magyarok körében*, Czövek Judit pedig *A kolonyi lagzi. Változásvizsgálatok* címmel számoltak be aktuális kutatásaikról.

A rendezvény keretében nyílt meg a Veszprém Megyei Levéltár és VEAB székházában az Etnológiai Központ „*Állított keresztényi buzgóságbul*” Szakrális Kisműhelyek Dél-Szlovákiában című kiállítása is.

2004. február 28.

A székesfehérvári Szent István Múzeumban nyílt meg az Etnológiai Központ „*Állított keresztényi buzgóságbul*” című, Dél-Szlovákia szakrális kisműhelyeit bemutató kiállítása, amely 2004. április 12-ig volt látogatható.

2004. június 10–13.

A bajorországi Bamberghez közeli lichtenfels-klosterlangheimi konferenciaközpontban került sor a Kisműhelykutatók 16. Nemzetközi Konferenciájára a bambergi Otto Friedrich Egyetem Néprajzi / Európai Etnológiai Tanszéke vezetője, Bärbel Kerkhoff-Hader professzor asszony szervezésében. Liszka József és L. Juhász Ilona az Etnológiai Központ Szakrális Kisműhely Archívumának készülő internetes adatbázisát mutatták be. A prezentációt követő eszmecsere során kiderült, hogy a vállalkozás ez idő szerint egyedülálló az európai etnológiában, és több szervezet részéről is készség mutatkozott az Etnológiai Központ programjába történő bekapcsolódásra.

2004. szeptember 24–25.

A magyar népi építészet helyzete a határainkon túl alcímmel rendezte meg Békés Város Önkormányzata a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága és Népi Építészeti Szakbizottsága Békésen a *XIV. Népi Építészeti Tanácskozást*. A Romániából, Szerbia-Montenegróból, Szlovákiából és Magyarországról érkezett előadók a népi építészet kutatásának és karbantartásának helyzetét vázolták fel. Liszka József az Etnológiai Központ képviselőjeként a szlovákiai magyar területeken található tájházak problematikáját taglalta előadásában.

2004. október 28.

A somorjai Fórum Klubban Liszka József „*Állított keresztényi buzgóságbul*” címmel tartott előadást a szakrális kisműhelyekről.

2004. október 30–31.

A mai médiaszemiotika címen került megrendezésre Dunabogdányban a 9. Osztrák-magyar Szemio-filozófiai Konferencia. L. Juhász Ilona *Speerhölzer/Gedenksäulen als Medien zur symbolischen Raumbegrenzung bei Ungarn in der Slowakei* [A kopjafák/emlékoszlopok mint a szimbolikus térmeghatározás médiumai] címen tartott előadást.

2004. november 6.

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából a *Magyar tudományos könyvkiadás Szlovákiában 1918-tól napjainkig* címmel a Fórum Kisebbségkutató Intézet a Szlovákiai Magyar Írók Társaságával és a tornaljai Kulturális Antropológiai Műhellyel közösen a Tornaljai

Városi Könyvtárban könyvkiállítást, majd ezt követően a városháza dísztermében a témához kapcsolódó tudományos tanácsozást rendezett. Szarka László, a Magyar Tudományos Akadémia Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézetének igazgatója *A magyar kisebbségkutatás intézményesülésének és integrációjának lehetőségei* című előadásában európai kontextusba ágyazottan elsősorban a szlovákiai magyar tudományos intézményrendszer kialakulását mutatta be, és elemezte annak működési feltételeit.

Liszka József *A szlovákiai magyar tudományos könyvkiadás 1989 után bekövetkezett változásai* címmel tartott előadásában a szlovákiai magyar tudományosság fogalmi meghatározására tett kísérletet, illetve röviden vázolta a szlovákiai magyar tudományos könyvkiadásban bekövetkezett változásokat és eredményeket. Hiányolt egy olyan, terjesztéssel egybekötött nyilvántartást, amely lehetővé tenné, hogy a Csallóköztől a Bodroghközig megjelenő tudományos jellegű publikációkról minden érintett tudomást szerezhessen.

2004. november 12.

A csallóközarányosi községi könyvtár szervezésében került sor Erdélyi Zsuzsanna komáromi születésű folklorista szerzői estjére. A találkozó „háttérrendezvénye” az Etnológiai Központ *Szokrális kisemlékek a Kisalföld szlovákiai részén* című fotókiállítása volt. A mintegy félszáz színes fényképnagyítás segítségével az érdeklődők a Csallóköz tágabb környéke fontosabb szokrális kisemléktípusaival ismerkedhettek meg. A kiállítás két hétig volt megtekinthető a könyvtár épületében. A rendezvényen az Etnológiai Központot L. Juhász Ilona képviselte.

2004. november 17.

Győrben a *Magyarok a nagyvilágban. Magyaroknak lenni határon innen és túl* címen a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar Pedagógiai Tanszéke, a VEAB Magyarságkutatási Munkabizottsága és a Magyar Pedagógiai Társaság Győr-Moson-Sopron Megyei tagozata tudományos tanácskozást rendezett. Liszka József, az Etnológiai Központ képviselőjében a szlovákiai magyar tudományosság elvi és módszertani kérdéseiről, valamint a szlovákiai magyar tudományos könyvkiadás 1989 utáni eredményeiről tartott előadást.

2004. december 17.

Az Égtájak fesztivál – Vendégségben a Délvidéken című program keretében került sor *Megszentelt emlékeink* címen a zentai Városi Múzeumban a Zenta község (Szerbia, Vajdaság) szokrális kisemlékeit bemutató fotó- és dokumentumkiállítás megnyitójára, amelyet Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója nyitott meg. A népes közönségnek szót a Komáromban található, 1997-ben megalapított Szokrális Kisemlék Archívumról is.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 5–6. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2003–2004. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Institute–Lilium Aurum 2004, 241 p.

L. Juhász Ilona: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1999–2002)*. Somorja–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum, 2004, 274 p. /Miscellanea Bibliothecae Hungaricae 8./

Sajtóvisszhangok, interjúk

L. Juhász Ilona – Liszka József: Kleindenkmäler in der Südslowakei. Ein Forschungsbericht. In *Kleindenkmalforschung. Bewahren–Forschen–Dokumentieren–Vermitteln. Dokumentation einer Fachtagung*. 16. Internationale Tagung für Kleindenkmalforschung 10.–13. Juni 2004. Hg. Von Heribert Haas – Bärbel Kerckhoff-Hader. Bamberg: Schule der Dorf- und Flurentwicklung in Klosterlangheim 2007, 19–28. p. /Langheimer Schriften 2./

Liszka József: A Kisebbségkutatók 16. Nemzetközi Konferenciája. *Acta Ethnologica Danubiana* 5–6 (2004), 229–230. p.

Liszka József: 9. Osztrák–Magyar Szemio-filozófiai konferencia. *Acta Ethnologica Danubiana* 5–6 (2004), 231–232. p.

Liszka József: „Krisztus-kereszt az erdőn...” Bevezető gondolatok a Megszentelt emlékeink című kiállítás képeihez Zentán. *Acta Ethnologica Danubiana* 7 (2005), 59–66. p.

2005

2005. január 19.

Az Etnológiai Központ Évkönyve, az *Acta Ethnologica Danubiana* legújabb, összevont 5–6. kötetének bemutatója Tornalján volt, a tornaljai Kulturális Antropológiai Műhely szervezésében. Pusko Gábor főszerző megnyitó szavait követően Liszka József, a kötet szerkesztője felvázolta a jelenlevőknek az Etnológiai Központ tevékenységét, érintve a kiadványokat is. Az évkönyvet Kotics József, a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszékének vezetője méltatta, aki kiemelte azt a törekvést, hogy az Etnológiai Központ kisebbségi körülmények között európai etnológiát műveljen.

2005. február 17.

A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumában, Pozsonyban megnyílt az Etnológiai Központ *Szakrális kisebbségek Dél-Szlovákiában* című fotókiállítása, amely május 15-ig volt látható.

2005. április 28–30.

A Kriza János Néprajzi Társaság, valamint a Magyar Néprajzi Társaság közös szervezésében valósult meg a Magyar Néprajzi Fórum Kolozsváron, amelyen különféle néprajzi egyesületek, szervezetek és intézmények számoltak be tevékenységükről. Liszka József a szlovákiai magyar néprajzkutatás eredményeiről referált.

2005. május 2.

Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója a Magyar Tudományos Akadémia 174. Közgyűlése keretében átvette Vizi E. Szilvesztertől, az Akadémia elnökétől a Magyar

Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság által odaítélt, az utóbbi évek kiemelkedő tudományos teljesítményéért járó Arany János-díjat.

2005. május 10.

A Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága tízéves fennállása alkalmából Budapesten, az MTA Székház dísztermében megrendezett konferencián az Etnológiai Központ képviselőjében Liszka József *Egy szintézis nehézségei, avagy a Domus-ösztöndíj szerepe „A szlovákiai magyarok néprajza” megszületésében* címen tartott előadást.

2005. május 25.

A Szlovákiai Néprajzi Társaság (*Národopisná spoločnosť Slovenska*) 16. közgyűlése Terchován a 2003-ra vonatkozó tudományos és publikációs szervezői tevékenységéért Liszka Józsefet a nevezett kategóriában a Társaság az évi díjában részesítette.

2005. június 13.

A Nagytárkányi Kulturális Napok keretében, a helyi művelődési házban nyílt meg az Etnológiai Központ *Állított keresztényi buzgóságbul... Szakrális kisemlékek Dél-Szlovákiában* című fotókiállítás, amely mintegy száz fényképnagyítás segítségével Pozsonytól Ágcsernyőig mutatja be a szakrális kisemlékek legfontosabb típusait, kistáji jellegzetességeit. A tárlatot július 31-ig tekinthették meg az érdeklődők.

2005. október 5.

Az Etnológiai Központ Szakrális Kisemlék Archívumán alapuló, *Állított keresztényi buzgóságbul...* című fotókiállítás, amely Dél-Szlovákia vallási tárgyú, szabadban álló objektumait mutatja be Pozsonytól Ágcsernyőig a maguk tipológiai sokszínűségében, a nyár folyamán a bodrogközi Nagytárkány, Rad és Dobra településeken volt látható. A tárlat 2005. október 5-én a Tornaljai Szabadidőközpont épületében kapott helyet. A tornaljai Kulturális Antropológiai Műhely (KAM) társrendezésében megvalósult kiállítást Pusko Gábor, a KAM vezetője nyitott meg. A megnyitóhoz kapcsolódott Liszka József vetítéssel egybekötött előadása, amelynek keretében a komáromi Szakrális Kisemlék Archívumról, illetve annak internetes honlapjáról beszélt.

Kiadványok

Bukovszky László szerk. *Mátyusföld II. Egy régjő története a XI. századtól 1945-ig.* Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2005, 385 p. /Lokális és regionális monográfiák 4./

L. Juhász Ilona: *„Fába róva, földbe ütve...” A kopjafák/emlékoszlopok mint a szimbolikus térfoglalás eszközei a szlovákiai magyaroknál.* Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Lilium Aurum Könyvkiadó 2005, 287 p. /Interethnica 8./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Lacza Tihamér: Mai szokások – tegnapi lélekkel. Beszélgetés L. Juhász Ilonával (*Szabad Újság* 2005)

<http://foruminst.sk/press/mai-szokasok-tegnapi-lelekkel/>

Mislay Edit: Az önismeret egyik útja. Liszka József néprajzkutatóval az etnográfia mai feladatairól, kihívásairól. *Új Szó* 2005. 5. 26., 8. p.

Pusko Gábor: „Szégyenkezni semmi okunk”. Liszka József etnológus szerint 1989 után soha nem látott lehetőségek kínálkoztak a tudomány számára. *Új Szó* 2005. 2. 9., 27. p. (Szülőföldünk 2. évf., 6. szám; keleti kiadás)

2006

2006. március 10.

A Pest megyei Múzeumok Igazgatósága aszódi Petőfi Múzeumában megnyílt az Etnológiai Központ *Állított keresztényi buzgóságbul...* címmel a komáromi Etnológiai Központ Szakrális Kisemlék Archívum gyűjteményéből készült mintegy száz képet tartalmazó válogatás. A tárlatot Voigt Vilmos professzor, a budapesti ELTE tanára nyitotta meg, és 2006. április 18-ig tekinthették meg az érdeklődők.

2006. március 30.

Dunaszerdahelyen, a Vámbéry Irodalmi Kávéházban valósult meg L. Juhász Ilonának az Etnológiai Központ *Interethnica* című könyvsorozata 8. köteteként megjelent „*Fába róva, földbe ütve...*” Az emlékoszlopok/kopjafák mint a szimbolikus tárfoglalás eszközei a szlovákiai magyaroknál című könyvének bemutatója. A kiadványt Verebélyi Kincső professzor, az ELTE Folklore tanszékének vezetője méltatta.

2006. július 20.

A komáromi Etnológiai Központ a ráckevei Árpád Múzeummal karöltve Ráckevén nyitotta meg az Etnológiai Központ *Szakrális kisemlékek Dél-Szlovákiában* című fotókiállítását. A tárlatot Szacsvey Éva, a budapesti Néprajzi Múzeum munkatársa nyitotta meg, aki méltatta a kiállított fotókat és a Szakrális Kisemlék Archívum jelentőségét is. Az Etnológiai Központot a megnyitón Liszka József és L. Juhász Ilona képviselte. A kiállítást 2006. szeptember 2-ig tekinthették meg az érdeklődők.

2006. augusztus 12.

Ipolyságon, a *IV. Ipoly Napokon* a *Szakrális jelek és köztéri emlékhelyek Dél-Szlovákiában* című műsorblokk keretében Liszka József az Etnológiai Központ Szakrális Kisemlék Archívumát mutatta be, L. Juhász Ilona pedig a kopjafákról mint a nemzeti térfoglalás eszközeiről beszélt.

2006. augusztus 19.

Az Etnológiai Központ *Lokális és regionális monográfiák* című könyvsorozatának ötödik köteteként jelent meg a Viga Gyula miskolci néprajzkutató által szerkesztett *Nagytárkány I. Tanulmányok a község településtörténetéhez és néprajzához* című tanulmánykötet. A könyv ünnepélyes bemutatójára Nagytárkányban került sor. A rendezvényt Kopasz József polgármester vezette be, majd Viga Gyula a kutatás céljáról

beszélt, illetve a kötet hazai és magyarországi szerzőit mutatta be az érdeklődő közönségnek. Liszka József magáról a kiadványsorozatról beszélt, Szilágyi Miklós magyarországi néprajzkutató a falumonográfiák jelentőségét méltatta.

2006. szeptember 14.

A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága *Témák és módszerek a jelen kutatásában és dokumentálásában* címmel interdiszciplináris tanácskozást rendezett a VEAB Székházban Veszprémben, kortárs kulturális, társadalmi, politikai jelenségek kutatási lehetőségeiről, a szociológia, politológia, néprajz múzeumpedagógia stb. sajátos szempontrendszer alapján. Az elhangzott előadások, miközben általában egy-egy konkrét kutatás, dokumentációs tevékenység stb. eredményeiről szóltak, egy-szersmind módszertani kérdéseket is fölvetettek, illetve módszertani tanulságokkal is szolgáltak. A komáromi Etnológiai Központot Liszka József képviselte egy beszámolóval, amelyben a Központ keretei közt zajló jelenkutatási változásvizsgálatokról szólt. L. Juhász Ilona egy konkrét kutatási eredményről, *A folklorizmus-kopjafák mint az etnikai térfoglalás eszközei* témájáról beszélt.

2006. október 27.

Jelek a térben. Szakrális és nemzeti jeleinkről címmel rendezett tanácskozást Komáromban az Etnológiai Központ és a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Kara. A színhely kiválasztása nem volt véletlen, hiszen a magyar nyelvterületen elsőként Komáromban, az 1997-ben létrehozott Etnológiai Központ munkatársai alapították meg a Szakrális Kisemlék Archívumot, s célul tűzték ki a Dél-Szlovákia területén található kisemlékek feltérképezését, dokumentálását. A konferenciára a Vajdaságból, Erdélyből, Magyarországról és természetesen Szlovákiából érkeztek előadók, akik egy-egy terület bemutatásán túl szóltak arról is, milyen szerepet játszanak a szakrális kisemlékek és emlékművek egy adott nemzet, illetve nemzetiség térfoglalási, térkijelölési törekvéseiben. A komáromi Etnológiai Központ képviselőjében Liszka József *A szakrális kisemlékek kutatási eredményei és tanulságai a közép-európai térségben*, valamint *A szakrális kisemlékek magyar terminológiájának kérdéséhez* címmel tartott előadást. L. Juhász Ilona: *Sírjelből nemzeti szimbólum (A „kopjafa” mint magyar nemzeti jelkép térhódítása)*, Bagin Árpád pedig *Szakrális kisemlékek településszerkezeti tanulságai (Ógyalla)* című előadással készült a tanácskozásra.

2006. október 27.

Az Etnológiai Központ a komáromi Limes Galériával karöltve a komáromi volt katonatemplomban *„Állítatott keresztényi buzgóságbul...” Dél-szlovákiai szakrális kisemlékek* címmel rendezet fotókiállítás, amelyet Varga Kálmán, a budapesti Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke nyitott meg. A kiállítást 2007 februárjáig tekinthették meg az érdeklődők.

2006. december 8.

A Fórum Intézet létrejöttének 10. évfordulója alkalmából ünnepi konferencia valósult meg Somorján *Szlovák–magyar kapcsolatok: hogyan tovább?* A rendezvényen Liszka József *Interetnikus kapcsolatok helyi és regionális szinten* címen tartott előadást.

Kiadványok

L. Juhász Ilona–Liszka József: *Szagrális kisemlékeink. Malé sakrálne pamiatky. Sakrale Kleindenkmäler*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2006, 95 p. /Jelek a térben–Znaky v priestore–Zeichen im Raum 1./

Viga Gyula szerk.: *Nagyvárkony I. Tanulmányok a község településtörténetéhez és néprajzához*. Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2006, 503 p. /Lokális és regionális monográfiák 5./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Fazekas József: Néprajz a 21. század elején. Beszélgetés Liszka Józseffel. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 8, 2006/2, 167–180. p.

Liszka József: Jelek a térben. *Eruditio–Educatio* 2, 2007/1, 131–132. p.

Tóth Erika: A „kopjafák” útja Órszűfalutól Ausztráliáig. Beszélgetés L. Juhász Ilonával. *Új Szó* 2006. szeptember 29. (Gondolat)

2007**2007. április 27–28.**

A Bukaresti Tudományegyetem Hungarológiai Tanszéke és a Bukaresti Magyar Kulturális Intézet már több alkalommal szervezett közös magyar–román tudományos konferenciát különféle néprajzi témákról magyar és román szakemberek részvételével. Ebben az évben Sepsiszentgyörgyön, a Székely Múzeumban találkoztak a kutatók a *Szent György és napja a néphagyományban* címmel rendezett tudományos tanácskozáson. Szent György napjához (április 24.) az egész európai kontinensen számos szokás és hiedelem kapcsolódik, tehát ideális téma egy nemzetközi konferencia számára. Az előadások váltakozva, egyszer román, egyszer pedig magyar nyelven hangzottak el. Liszka József *Verd a fejed a falba* címmel egy Szent György napjához kötődő hiedelem kultúrtörténeti hátterét vázolta fel. A szervezők másnap kirándulásra vitték a résztvevőket.

2007. május 25.

Irodalmi szövetségesség és szereplői identitás címen interdiszciplináris konferenciát szervezett a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara Nemzeti és Nemzetiségi Kultúrák Intézete. A résztvevők filozófiai, irodalmi, képzőművészeti és néprajzi szempontból közelítették meg a problémakört. Az Etnológiai Központ képviselőjében Liszka József tartott előadást *Mesterséges identitásaink* címmel.

2007. július 2–6.

A Csongrád Megyei Közművelődési Tanácsadó Központ szervezésében valósult meg Szegeden *Hagyomány és modernitás* címmel a IX. Közművelődési Nyári Egyetem. Az előadások hagyományosan jól körülhatárolható témakörök köré szerveződnek, ebben

az évben a vezérfonalat a hagyomány és modernitás látszólag egymásnak ellentmondó, másrészt viszont inkább egymást kiegészítő problematikája képezte. A meghívott előadók Hoppál Mihálytól Voigt Vilmosig, Gyáni Gábortól Kovács Ákoson keresztül Csepeli Györggyel bezárólag eszmefuttatásaikban ezt a kérdéskört vették górcső alá. Volt, aki tisztán elméleti síkon, mások inkább pragmatikus szempontból empirikus kutatásokra támaszkodva tették ezt. Az Etnológiai Központ képviselőjében L. Juhász Ilona *Magyarság és hagyomány* címen tartott előadást. A szervezők tanulmányi kirándulást is szerveztek Szeged környékére a résztvevők számára.

2007. október 26.

Szakmai konferenciát rendezett a Fórum Kisebbségkutató Intézet Rozsnyón Arany A. László nyelvész halálának 40. évfordulója alkalmából. A tanácskozás nyelvészeti, néprajzi, tudományszervező munkásságáról, valamint közéleti szerepvállalásáról szólt. A rendezvény része volt a nevezett életét bemutató kiállítás, illetve a tiszteletére összeállított reprezentatív kötet bemutatása is. Liszka József előadásában Arany A. László néprajzi munkásságát elemezte.

2007. november 9–11.

Grenzgebiet als Forschungsfeld [A határ mint kutatási terep] címmel rendezett interdiszciplináris nemzetközi konferenciát Liberecben a drezdai Szász Történelmi és Néprajzi Intézet a libereci Műszaki Egyetem Történelmi Tanszékével karöltve. Az Ausztriából, Lengyelországból, Magyarországról és Németországból érkezett szakemberek a határvidékek néprajzi és történelmi kutatásának különböző aspektusaira, lehetőségeire mutattak rá. Szlovákiát Liszka József képviselte a *Kinderaustausch als Methode des Fremdspracherwerbs. Argumente und Gegenargumente zur Bewertung eines Phänomens* [A cseregyerekrendszer, mint a nyelvtanulás egy módszere. Érvek és ellenérvek a jelenség értékeléséhez] című előadásával.

2007. november 11.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja és a Selye János Egyetem Tanárképző Karának Modern Filológiai Tanszéke szervezésében került sor Andreas Schriefer előadására a tanszék német szakos hallgatói számára. Az Etnológiai Központ *Interethnica* című kiadványsorozata 9. köteteként megjelent *Deutsche, Slowaken und Magyaren im Spiegel deutschsprachiger historischer Zeitungen und Zeitschriften in der Slowakei* című kötetét mutatta be a szerző egy interaktív óra keretében.

2007. november 16.

Hagyomány – migráció – változás. A migrációs folyamatok hatása a szlovákiai magyarok népi kultúrájára címmel Komáromban valósult meg az a tudományos tanácskozás, amelynek apropója az Etnológiai Központ megalakulása 10. évfordulója és a Magyar Tudomány Ünnepe volt. Görömbei András akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki bizottságának elnöke megnyitója után Liszka József felvázolta az Etnológiai Központ tízéves tevékenységét, L. Juhász Ilona pedig a temetői sírfeliratok nyelvének változásairól tartott előadást. A jelenlevők meghallgatták Gecse Annabella,

Pusko Gábor, Simon Attila, Popély Árpád és Öllös László előadását is. Az Etnológiai Központ kiadványainak bemutatására is sor kerül: Bárth Dániel Andreas Schriefer, B. Kovács István pedig Gecse Annabella *Interethnica* sorozatban megjelent kötetét mutatta be. A hivatalos programot záró fogadáson Tóth Károly, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatója méltatta az Etnológiai Központ egy évtizedes munkájának eredményeit.

Kiadványok

Gecse Annabella: *Az etnikai és társadalmi átrendeződés folyamata egy gömöri falu 20. századi életében*. Komárom–Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2007, 191 p. /*Interethnica* 10./

Schriefer, Andreas: *Deutsche, Slowaken und Magyaren im Spiegel deutschsprachiger historischer Zeitungen und Zeitschriften in der Slowakei*. Komárno: Fórum Institute 2007, 263 p. /*Interethnica* 9./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Janković Nóra: Tízéves a Fórum Intézet Etnológiai Központja. Beszélgetés Liszka Józseffel. *Új Szó* 2007. 12. 15., 12–13. p. (Szalon 1. évf. 46. szám)

Bemutatkozik a Fórum Intézet. Beszélgetés dr. L. Juhász Ilonával. *Hitközségi Híradó* 2007/november, 3. és 7. p.

Liszka József: „Na slávu Božiu...” Archív malých sakrálnych pamiatok. *Enviromagazín* 12, 2007/1, 18–19, 21. p.

Liszka József: IX. Közművelődési Nyári Egyetem. Hagyomány és modernitás. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 10, 2008/1, 191–192. p.

2008

2008. január 25–26.

A muravidéki magyarok néprajza címmel Lendván megrendezett tanácskozás egyrészt a muravidéki magyarok néprajzi kutatásának eddigi eredményeit, kilátásait volt hivatva számba venni, másrészt a hasonló problematikával szembesülők tapasztalatait megismerni. A rendezvényt Görömbei András akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság külföldön Elnöki Bizottság elnöke nyitotta meg. Az előadások zöme a szűkebb térség eredményeit összegezte, de sor került magyarországi, szerbiai és szlovákiai tapasztalatok közreadására is. Liszka József az Etnológiai Központ évtizedes tapasztalatairól számolt be. A konferencia egy félnapos muravidéki tanulmányi kirándulással zárult.

2008. február 21.

Mezőkövesden, a Matyó Múzeum kiállítótermében megnyílt az Etnológiai Központ Dél-Szlovákia szakrális kisemlékeit bemutató fotókiállítása. A rendhagyó megnyitón Viszóczyk Ilona, a múzeum igazgatója felvezetését, valamint Liszka József bevezető elő-

adását követően a nagyszámú közönség a kiállítás létrehozójával, L. Juhász Ilonával és Liszka Józseffel folytatott hosszan tartó beszélgetést. A tárlatot 2008. május 31-ig tekinthették meg az érdeklődők.

2008. május 21–23.

A németországi Alexander von Humboldt Alapítvány *A hidegháborútól a tudásalapú társadalomig* címmel csehországi és szlovákiai egykori és akkori ösztöndíjasai részére háromnapos tudományos tanácskozást rendezett Prágában a három ország tudományos együttműködésének kérdéseiről. A konferencián elhangzott előadások a Humboldt-ösztöndíjasok legfrissebb tudományos eredményeiről nyújtottak keresztmetszetet. A szekciókban megtartott kerekasztal-beszélgetéseken a résztvevők a konkrét tudományos együttműködés lehetőségeit taglalták. Liszka József a Fórum Kisebbségkutató Intézet keretében zajló tudományos kutatómunkáról, a nemzetközi kapcsolatokról referált, valamint előadást tartott a cseregyerekrendszer kutatásának legújabb eredményeiről.

2008. május 28–30.

A Szlovákiai Néprajzi Társaság (*Národopisná spoločnosť Slovenska*) pozsonyi, ünnepi közgyűlése L. Juhász Ilonát és Liszka Józsefet a 2006-ban megjelent *Jelek a térben I. Szakrális kisémlékeink* című publikációért a nevezett évre vonatkozó 3. díjában részesítette.

2008. május 30.

Ways-utak-cesty címmel rendezett konferenciát a holokausztoktatás aktuális kérdéseiről és módszereiről a szlovák és magyar pedagógusok részére Komáromban a Komáromi Zsidó Hitközség. L. Juhász Ilona a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a komáromi Etnológiai Központ keretében megvalósult, zsidósággal kapcsolatos rendezvényekről és eddigi kutatásokról számolt be, valamint bemutatta az FKI zsidóság történetéhez kötődő kiadványait is.

2008. június 7.

Kultúrák között címmel került megrendezésre X. Közművelődési Nyári Egyetem Szegeden, melynek központi témája a kisebbségi csoportok egymáshoz való viszonya, a migrációs és integrálódási problémák, a magyar–magyar kapcsolatok témaköre volt. Az Etnológiai Központ képviselőjében Liszka József tartott előadást *Két kultúra árnyékában* címmel.

2008. július

Már jó ideje szükséges volt az Etnológiai Központ elköltözése addigi helyéről (az egykori Centrál Szálloda mozi fölé épített apró helyiségeiből), ugyanis a gyakori beázások miatt a könyvtár több kötete is megrongálódott, s a penészes falak miatt egészségtelenné vált a környezet. Júliusban végre új helyre, a Tiszti Pávilon emeleti tágas helyiségeibe költözhetett az intézmény, így méltó helyet kapott mind a könyv- és adattár, mind pedig az egyedülálló Szakrális Kisémlék Archivum, illetve a Temető Dokumentáció is. A könyvtár látogatói pedig kulturált körülmények között végezhetik munkájukat.

2008. október 8–9.

A Szegedi Tudományegyetem Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszéke 9. alkalommal megrendezett Szegedi Vallási Néprajzi Konferenciája *Szagrális kisépítmények a Kárpát-medencében* címmel valósult meg. Az Etnológiai Központ két referátummal képviseltette magát. L. Juhász Ilona *Út menti haláljelek. Tipológia, funkció, kultusz*, Liszka József pedig *A szagrális kisémlékek terminológiai és tipológiai kérdései* címmel tartott előadást.

2008. november 9–11.

A népi vallásosság dramatikus megnyilvánulási formáiról, valamint a népi színházaság problematikájáról, a két jelenségkomplexum kapcsolódási pontjairól rendezett nemzetközi konferenciát a kelet-európai németek néprajzára szakosodott freiburgi Johannes Künzig Institut a helyi Albert Ludwig Egyetemmel közösen *Adatok a dramatikus vallásosság és a népi színházaság történetéhez* címmel. A tanácskozáson az Etnológiai Központot Liszka József képviselte, aki *Kalvarienanlagen in der Slowakei* címen a szlovákiai kálváriakutatás helyzetéről tartott előadást.

Sajtóvisszhangok, interjúk

Liszka József: Konferencia a cseh, szlovák és német tudományos együttműködés lehetőségeiről. *Eruditio–Educatio* 3, 2008/3, 113. p.

2009**2009. január 15.**

Konrad Köstlin professzor vezetésével a bécsi egyetem néprajzi tanszékének (Institut für Europäische Ethnologie) közel negyven hallgatója tett tanulmányi látogatást a komáromi Etnológiai Központban. Liszka József az intézet megalapításának körülményeiről, kutatási projektumairól, L. Juhász Ilona pedig a dokumentációs tevékenységről tájékoztatta a vendégeket. Az élénk eszmecserevel végződő látogatás tanulságait összegző Köstlin professzor nagyra értékelte az Etnológiai Központ tevékenységét, különösen a dokumentációs munka eredményeit emelve ki. Végezetül a vendégek és a vendéglátók megállapodtak a bécsi egyetemi hallgatók nyári szakmai gyakorlaton való fogadásáról az Etnológiai Központban.

2009. február 4.

Társadalomkutató tudományos műhelyek a mai Magyarország szomszédságában I. címmel a Magyar Néprajzi Társaság Társadalomnéprajzi Szakosztálya a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatóságával a szolnoki Damjanich János Múzeumban tanácskozást szervezett, amelynek keretében az Etnológiai Központ mutatkozott be. A rendezvényen Tóth Károly, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatója bemutatta az intézetet, Liszka József az Etnológiai Központ tevékenységéről tartott előadást, L. Juhász Ilona az Etnológiai Központban évek óta folyó temetőkutatásáról számolt be.

A konferencia keretében sor került az Etnológiai Központ *„Állítatott keresztényi buzgóságbul...”* című, a komáromi Etnológiai Központ Szagrális Kisémlék Archívumának anya-

gából válogatott fotókiállítás megnyitására is. A Dénes Zoltán néprajzkutató, római katolikus lelkész által megnyitott tárlatot 2009. március 1-ig tekinthették meg az érdeklődők.

2009. május 5–6.

„*Colligite fragmenta!*” – örökségvédelem Kárpátalján és a Felvidéken címmel nagyszabású háromnapos konferencia színhelye volt a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának díszterme. Az Etnológiai Központot L. Juhász Ilona a *Temető kutatás a komáromi Etnológiai Központban*, Liszka József pedig a *Szakraális Kisémlék Archívum a szlovákiai Komáromban. Adatgyűjtés, dokumentáció, terminológia, tipológia, digitalizálás* című előadással képviselte.

2009. május 16–17.

Dialogische Begegnungen. Minderheiten – Mehrheiten interferent gedacht [Párbeszéd és találkozások. A közép-európai többségi és kisebbségi etnikumok kölcsönhatásáról] címmel a szászországi Bautzen (Budyšin) Szorb Kutatóintézete szervezésében megvalósult nemzetközi konferencián a Németországból, Bulgáriából, Macedóniából, Szlovéniából és Szlovákiából érkezett kutatók a dialógus jegyében vitatták meg az etnikai kisebbségek és a többség, az egy- és a többnyelvűség, az etnikus specifikum és az identitáskonstrukciók problémaköreit. Liszka József *Realität oder Illusion? Gedanken über das Pressburger ethnische Modell* [Valóság vagy illúzió? Gondolatok a pozsonyi etnikai modellről] címmel tartott előadást.

2009. május 29.

Az Etnológiai Központ és a Selye János Egyetem Tanárképző Kara közös szervezésében valósult meg Komáromban *A szakraális kisémlékek digitalizálási lehetőségei* című konferencia, amelynek célja a szakraális kisémlékek digitalizálási lehetőségeinek felmérése és egy egységes terminológia kialakítása volt egy internetes adatbázis létrehozása érdekében. Liszka József *A szakraális kisémlékek tipológiai és terminológiai kérdései egy létrehozandó internetes adatbázis tükrében* címmel tartott előadást.

2009. szeptember 7.

A Zsidó Kultúra Európai Napján L. Juhász Ilona a komáromi zsidó temető dokumentálása terén végzett munkájáért és a Komáromban megjelenő *Hitközségi Híradó*-ban kifejtett publikációs tevékenységéért a Komáromi Zsidó Hitközségtől *Kehila Haver díjban* részesült.

2009. november 24.

Komáromban a Madách-Art cafében Liszka József nagyszámú érdeklődő közönségnek mutatta be Simon Attila *Telepesek és telepes falvak Dél-Szlovákiában a két világháború között* című kötetét.

2009. november 30.

Nyitrán a Konstantin Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának rendezésében megvalósult *A Felvidék szerepe a magyar tudományosságban V.* című konferencia keretében került sor Liszka József által Arany A. László hagyatékából szerkesztett *Nyitra*

vidéki népballadák című kötet bemutatójára. A kiadványt Kríza Ildikó folklorista, az MTA Etnológiai Intézetének munkatársa méltatta.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 10–11. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2008–2009. Komárom–Dunaszerdahely: Fórum Institute–Lilium Aurum 2009, 287 p.

Liszka József szerk.: *Nyitra vidéki népballadák Arany A. László hagyatékából.* Szerkesztette, a kísérő tanulmányt és a jegyzeteket írta Liszka József. A kotta- és képanyagot válogatta, gondozta Nagy Myrtil. H.n.: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2009, 199 p. /Jelek a térben 2./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Jankovič Nóra: Mit kell tudni a húsvétről? Aki eligazít: Liszka József néprajzkutató. *Új Nő* 2009/4, 40–41. p.

L. Juhász Ilona: Kisemlékek a világhálón. Nemzetközi konferencia a szakrális kisemlékek digitalizálási lehetőségeiről és az egységes szempontrendszerű internetes adatbázisról. *Acta Ethnologica Danubiana 10–11* (2008–2009), 265–267. p.

2010

2010. március 19.

Dunaszerdahelyen, a Budapest Kávéházban került sor az Etnológiai Központ *Jelek a térben* című könyvsorozatában megjelent, Liszka József által szerkesztett *Nyitra vidéki népballadák Arany A. László hagyatékából* című kötet bemutatására. A kiadványt Lanczerdorfer Zsuzsanna etnográfus méltatta.

2010. május 7.

Liszka József nyitotta meg Aszódon Klamár Zoltán *Egy új keresztet állítatunk... Szakrális kisemlékek a Galga mentén* című, a szakrális kisemlékekről készült fotókiállítását. Egyebek közt szólt a komáromi Etnológiai Központ 1997-ben létrehozott Szakrális Kisemlék Archívumáról is.

2010. szeptember 15.

A budapesti Közép-európai Kulturális Intézetben megrendezett dunaszerdahelyi és csallóközi értelmiségiek bemutatkozása keretében kerekasztal-beszélgetésre került sor. A rendezvényen (amelyen Hodossy Gyula, Liszka József, Simon Attila, Szabó Mihály Gizella és Végh László vettek részt) Liszka József *Egy magyar tájegység multietnikus háttérrel* címen tartott kiselőadást.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 12. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2010. Komárom–Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2010, 214 p.

L. Juhász Ilona: *Neveitek e márványlapon... A háború jelei. Adalékok a világháborús emlékjelek etnológiai szempontú értelmezéséhez.* Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2010, 417 p. /Jelek a térben 3./

Liszka József: *Populáris kultúra.* Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2010, 516 p. /Magyarok Szlovákiában 6./

Liszka József szerk.: *Kürt egének tündöklő csillaga. Emlékkönyv Danczi József Villebald OSB születésének 100. évfordulója alkalmából.* Komárom–Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2010, 147 p.

Szarka László–Tóth Károly szerk.: *Alsó- és Felsőszeli a 20. században I. Társadalomrajz két magyarlakta településről Szlovákiában.* Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2010, 214 p. /Lokális és regionális monográfiák 6./

2011

2011. február 24.

Az Európai Utas Alapítvány Közép-európai Kulturális Intézete és a Magyar Tudományos Akadémia Kisebbségkutató Intézete rendezésében az MTA Kisebbségkutató Intézete környezetében született könyvek prezentációjára került sor a Közép-európai Kulturális Intézet budapesti székházában. A rendezvényen Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója mutatta be a Szarka László és Tóth Károly által szerkesztett *Alsó- és Felsőszeli a 20. században* című tanulmánykötetet, amely az Etnológiai Központ *Lokális és regionális monográfiák* könyvsorozatának 6. köteteként jelent meg 2010-ben.

2011. április 12.

Botiková Marta professzorasszony, a pozsonyi Comenius Egyetem Etnológiai és Kultúrantropológiai Tanszéke vezetőjének meghívására L. Juhász Ilona *Kopijovitě/pamätne stípy ako národné symboly Maďarov na Slovensku* [Kopjafák/emlékoszlopok mint a szlovákiai magyarok nemzeti jelképei] címmel előadást tartott a néprajz szakos egyetemistáknak.

2011. május 5.

Michael Prosser-Schell professzor meghívására a freiburgi Johannes Künzig Institutban került sor L. Juhász Ilona és Liszka József a Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központját bemutató előadására. A hallgatóságnak az Etnológiai Központ tevékenységéről, az elmúlt másfél évtizedben elért eredményekről beszéltek. Az előadásokat követően kötetlen beszélgetés után a két intézmény, az Etnológiai Központ és a Künzig Institut közötti együttműködési szerződés aláírására is sor került.

2011. június 21.

A debreceni székhelyű Györffy István Néprajzi Egyesület évente egy, legfeljebb kettő, a magyar népi kultúra kutatásában kiemelkedő teljesítményt felmutató etnológusnak ítéli oda a Györffy István Emlékérmét. Az idei egyik kitüntetett L. Juhász Ilona, az Etnológiai Központ munkatársa volt. Az emlékérem átadására a Györffy István Néprajzi

Egyesület debreceni közgyűlésén került sor. A díjazott munkásságát Viga Gyula értékelte. Méry Margit életművét is elismerték ezzel a díjjal, ő azonban a díjátadáson betegség miatt személyesen nem tudott jelen lenni.

2011. július 2.

A neves folklorista Erdélyi Zsuzsanna és irodalomtörténész húga, T. Erdélyi Ilona (a híres 19. századi népköltési gyűjtő, Erdélyi János unokái) Gellér díszpolgárai címben részesültek. Az újdonsült díszpolgárok munkásságát Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója méltatta.

2011. október 12–13.

A budapesti Wesley János Lelkészképző Főiskola a körösmezei deportálás, a kame-nyec-podolszkiji mészárlás 70. évfordulója alkalmából kegyeleti, emlékező és tudományos konferenciát rendezett a főiskola épületében. A magyar hatóságok 1941 nyarán több mint 20 000 zsidót utasítottak ki Magyarországról és deportálták őket Körösmezőn keresztül az ukrain hadművelleti területekre, ahol nagy részüket bestiális módon meggyilkolták. A kétnapos konferencián többek között a holokauszt kutatás doyenje, Randolph L. Braham, valamint George Eisen professzor, a több nyelvre lefordított *Árnyak Játékai. Gyerekek a holokausztban* című kötet szerzője is előadást tartott. L. Juhász Ilona az Etnológiai Központ képviseletében a holokauszt dél-szlovákiai emlékjeleiről tartott előadást.

2011. október 15–16.

A berlini székhelyű Német–Magyar Társaság szervezésében Budapesten, az ELTE Bölcsészettudományi Karán valósult meg a *II. Forum Hungaricum. Nationalitäten – Minderheiten im Karpatenbogen* [II. Forum Hungaricum. Nemzetiségek – kisebbségek a Kárpát-medencében] című nemzetközi konferencia. Az Etnológiai Központ képviseletében Liszka József „*Es war einmal eine Zeit... Betrachtungen über friedliches und weniger friedliches Zusammenleben der Ungarn, Deutschen und Slowaken in der heutigen Südwestslowakei mit ethnologisch-historischen Beispielen* [„Volt egyszer egy idő...” Gondolatok a mai Dél-Szlovákia területének magyar, német s szlovák lakossága békés vagy kevésbé békés együttéléséről történeti-néprajzi példák tükrében] címmel tartott előadást.

2011. november 4.

A somorjai Zalabai Zsigmond Városi Könyvtárban Liszka József mutatta be L. Juhász Ilona *Neveitek e márványlapon. A háború jelei* című monográfiáját.

2011. november 18.

A Komárom-Esztergom Megyei Népművészeti Egyesület, a szőnyi Kulturális Egyesület és a Klapka György Múzeum közös szervezésében került sor Dél-Komáromban a *IV. Értékmentő Konferenciára*, ezúttal *Pityke, paszomány, komáromi szekeresgazdák életmódja* címmel. Liszka József az Etnológiai Központ képviseletében *Szárazon és vízen. A komáromi szekeresgazdákról* címmel tartott előadást a komáromi szekeresgazdák mesterségéről, életmódjáról.

2011. november 20.

A Komáromi Zsidó Hitközség a „Mi is itt vagyunk program” keretében oktatási konferenciát szervezett. L. Juhász Ilona előadásában a komáromi zsidó temetőben folytatott kutatásai eredményeiről számolt be a hallgatóságnak.

2011. december 2.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet megalakulásának 15. évfordulóját ünnepelte Somorján. Ebből az alkalomból *A magyar tudományos intézményrendszer fejlődése Szlovákiában* címmel szakmai konferenciát, majd egy baráti találkozót rendezett az intézet székházában Somorján. A konferencián Liszka József *A nemzeti néprajzoktól az európai etnológiáig vagy fordítva?* címmel tartott előadást.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 13. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2011. Komárom–Somorja: Fórum Institute 2011, 327 p.

L. Juhász Ilona: *Rítusok, jelek, szimbólumok. Tanulmányok az összehasonlító folklorisztika köréből.* Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2011, 218 p.

Sajtóvisszhangok, interjúk

Liszka József: Egy sok- és egy egytémás asszony. *Új Szó* 2011. 7. 16., 19. p. (Szalon 5/28) [újraközölve: Egy sok- és egy egytémás asszony. Futamok T. Erdélyi Ilona és Erdélyi Zsuzsanna munkásságáról. *Acta Ethnologica Danubiana 13* (2011), 276–279. p.]

Liszka József: A Kőrösmező – Kameneč-Podolskij-i deportálás 70. évfordulója. *Acta Ethnologica Danubiana 13* (2011), 279–280. p.

Liszka József: II. Forum Hungaricum. Nemzetiségek – kisebbségek a Kárpát-medencében. *Acta Ethnologica Danubiana 13* (2011), 280. p.

2012

2012. június 7–10.

A Kisemlékkutatók 20. Nemzetközi Konferenciája ebben az évben Felső-Ausztriában, a Linzhez közeli Gramastettenben valósult meg. L. Juhász Ilona *Sakrale Kleindenkmäler als Zeichen des Krieges. Beispiele aus der Südslowakei* [A szakrális kisémlékek mint a háború jelei. Dél-szlovákiai példák], Liszka József *Gnadenstuhl und/oder Hochkreuz? Sonderbare darstellungen des Gnadenstuhls aus der Südwest-Slowakei* [Kegyelem trónusa és/vagy út menti kereszt? A kegyelem trónusa különleges ábrázolási módja Délnyugat-Szlovákiából] címmel tartott előadást.

2012. szeptember 27.

A győri Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár *Felvidéki napok* című programsorozata részeként Liszka József *Csallóközi mondák és anekdoták* címen tartott előadást.

2012. október 18–20.

Az Etnológiai Központ a berlini Német–Magyar Társasággal, valamint a müncheni Kelet-Németek Házával és a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző karával közösen rendezte meg a *Forum Hungaricum III. Nationalitäten und Minderheiten im Donau-Karpatenraum* [Nemzetiségek és kisebbségek a Duna–Kárpátok régióiban] című nemzetközi tudományos tanácskozást Komáromban. Az ünnepi megnyitón Axel Hartmann, Németország szlovákiai nagykövete is részt vett. A konferencia több szekcióban zajlott, s közel negyven előadás hangzott el. A rendezvény tanulmányi kirándulással zárult, amelynek keretében a németországi, ausztriai, magyarországi, szlovákiai, oroszországi, horvátországi, valamint macedóniai, romániai és montenegrói vendégek a térség népi kultúrájával ismerkedhettek meg.

A konferencián L. Juhász Ilona *Interkulturelle und interkonfessionelle Beziehungen der Juden und Ungarn. Beispiel aus Komorn* [A komáromi zsidóság és a magyarok interkulturális és interkonfesszionális kapcsolatai], Liszka József pedig *Von einer Randsituation zu einer anderen. Herausbildung einer Schicksalsgemeinschaft: die Ungarn in der Slowakei* [Egyik peremhelyzetből a másikba. A szlovákiai magyar sorsközösség kialakulása] címmel tartott előadást.

2012. október 25.

A Mátyusföldi Muzeológiai Társaság és a Fórum Kisebbségkutató Intézet rendezésében megvalósuló *Musaeum Hungaricum IX.* konferencián a komáromi Etnológiai Központ képviselőjében L. Juhász Ilona *Szakrális kisémlékek mint a két világháború emlékjelei Dél-Szlovákiában* címmel tartott előadást.

2012. november 9–10.

Az Etnológiai Központ, a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság, a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Kara és a pozsonyi Comenius Egyetem Etnológiai és Kultúranropológiai Tanszéke *A közép-európai folklorisztika időszerű kérdései* címmel nemzetközi konferenciát szervezett Komáromban. A konferencia az Etnológiai Központ létrejöttének 15. évfordulója jegyében valósult meg. A konferencián neves szlovákiai, magyarországi, csehországi és németországi szakemberek vettek részt. L. Juhász Ilona *„Terepkutatás” az interneten. Módszerek és lehetőségek*, Liszka József pedig *Színpadtól a múzeumig. Egy szlovákiai magyar népi kultúra megkonstruálására tett kísérletek* címmel tartott előadást. Utóbbi vázolta az Etnológiai Központ tizenöt éves tevékenységének legfontosabb tanulságait is.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 14. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2012. Komárom–Somorja: Fórum Institute 2012, 266 p.

Angyal Béla: *Kisalföldi tanyák. Gúta és vonzáskörzete településnéprajza.* Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2012, 255 p. /Lokális és regionális monográfiák 7./

Horony Ákos–Orosz Örs–Szalay Zoltán: *A hely nevei, a nyelv helyei. A kisebbségi nyelvi jogok története Szlovákiában 1918–2012*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2012, 173 p. /Jelek a térben 4./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Baranyovics Borisz: A közép-európai folklórisztika időszerű kérdései (Komárom, 2012. november 9–10.). *Acta Ethnologica Danubiana* 14 (2012), 253–256. p.

Liszka József: A közép-európai folklórisztika időszerű kérdései. *Eruditio–Educatio* 7, 2012/4, 137–138. p.

2013

2013. január 17.

Konrad Köstlin professzor vezetésével a bécsi egyetem néprajzi tanszékének (Institut für Europäische Ethnologie) nagyjából húszfős hallgatói csoportja látogatta meg a komáromi Etnológiai Központot. Liszka József az intézet megalapításának körülményeiről, kutatási projektumairól, L. Juhász Ilona pedig a dokumentációs tevékenységről tájékoztatta a vendégeket. A látogatás komáromi városnézéssel zárult, aminek keretében Liszka József a város nemzeti emlékjeleiről beszélt az érdeklődőknek.

2013. február 11.

A Széchenyi István Egyetem győri Apáczai Csere János Tanárképző Kara hallgatóinak egy csoportja tett látogatást az Etnológiai Központban Lanczendorfer Zsuzsanna vezetésével. A vendégek elsősorban a kisalföldi farsangi szokások kutatási eredményei iránt érdeklődtek, majd a következő napokban terepmunkán is részt vettek Tejfaluban és Vágfarkasdon.

2013. március 20.

A rozsnyói Könyvkuckó havi rendszerességgel valósít meg beszélgetéseket a magyar kulturális és tudományos élet képviselőivel megjelent kötetekről. A márciusi rendezvényen Ambrus Ferenc házigazda L. Juhász Ilonával beszélgetett a *Rítusok, jelek, szimbólumok* című tanulmánykötetéről.

2013. március 26.

A Selye János Egyetem Tanárképző Kara hallgatóinak L. Juhász Ilona az új keletű szokások egyikéről, a Halloween eredetéről és térhódításáról, valamint a néprajzi-folklórisztikai kutatás egy újabb „terepéről”, az internetről tartott előadást.

2013. május 8.

A Magyar Tudományos Akadémia 184. Közgyűléséhez kapcsolódó Külső tagok Fórumán L. Juhász Ilona, az Etnológiai Központ tudományos kutatója, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság által odaítélt, az utóbbi évek kiemelkedő tudományos teljesítményéért járó Arany János-díjat Pálinkás Józseftől, az MTA elnökétől vehette át.

2013. szeptember 7.

A vajdasági Kiss Lajos Néprajzi Társaság szervezésében került sor a *Fiatal néprajzkutatók és kulturális antropológusok VII. Konferenciája* a Topolyai Múzeumban. A résztvevőket többek között Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója is köszöntötte. Három plenáris előadás után két szekcióban folytak az előadások. A vajdasági magyar és főleg szeredi egyetemisták, fiatal néprajzkutatók számoltak be legfrissebb kutatási eredményeiről. A konferencia keretében került sor a komáromi Etnológiai Központ bemutatkozására is. L. Juhász Ilona és Liszka József az intézet projektumairól és publikációs tevékenységéről tájékoztatta a jelenlevőket. A konferencia három topolyai néprajzkutató, Borus Rózsa, Harkai Imre és Tóth Ferenc sírjának megkoszorúzásával zárult.

2013. szeptember 18.

Jankó János-díjasok találkozója. A Magyar Néprajzi Társaság 1970 óta évente egy alkalommal ítéli oda a legeredményesebb, harmincöt évesnél fiatalabb kutatóknak járó Jankó János Díjat. Az 1979-ben díjazott Gráfik Imre kezdeményezésére a kitüntetettek évente más-más helyszínen találkozáva jönnek össze, hogy tapasztalatokat, eszmét cseréljenek, tájékozdjanak egymás szakmai eredményeiről, problémáiról. 2013-ban az 1988-ban díjazott Liszka József invitálására a komáromi Etnológiai Központ adott helyet a találkozóknak. Liszka József megismertette a vendégeket az Etnológiai Központ fontosabb kutatási eredményeivel, majd városnéző séta keretében Komárom jelentősebb helyszíneit mutatta meg a vendégeknek.

2013. szeptember 23–24.

A prágai Károly Egyetem Bölcsészkarán *Paměť – historické vědomí – marginalizace – identita* [Emlékezet – történelmi tudat – marginalizáció – identitás] címmel megrendezett nemzetközi interdiszciplináris konferencián a házigazdákon kívül szlovákiai, lengyel, észt, lett és oroszországi résztvevők, különféle tudományterületek (etnológia, történettudomány, szociológia, nyelvészet, filozófia, emberföldrajz stb.) szemszögéből vizsgálták és értelmezték a címben felvetett kérdéskomplexumot. Az Etnológiai Központ képviselésében Liszka József *Osobná a kolektívna sebaaprezentácia na príklade sakrálnych pamiatok na juhu Slovenska* [Személyes és kollektív önprezentáció a dél-szlovákiai szakrális kisémlékek példáján], L. Juhász Ilona pedig *Dvojaká historická pamäť. Pomníky ako zdroje politických konfliktov dvoch národov v pridunajskom meste Komárno* [Kettős történelmi tudat. Emlékművek mint két nemzet politikai konfliktusainak forrásai Komáromban] címmel tartott előadást.

2013. október 9–13.

Forum Hungaricum IV. Politische und kulturelle Wechselbeziehungen zwischen Kroatien und seinen Nachbarn mit einem besonderen Blick auf Ungarn [Forum Hungaricum IV. Politikai és kulturális kapcsolatok Horvátország és szomszédai között. Különös tekintettel Magyarországra] című nemzetközi tanácskozássorozat újabb állomása a horvátországi Újlak (Ilok) volt, ahol németországi, osztrák, magyarországi, szlovákiai, romániai, szerbiai, horvátországi, macedóniai, oroszországi és lengyel részvétellel német nyelven zajló konferencia keretében a kelet-közép- és dél-európai népek korai és jelenkori történelmének, néprajzának, politikai sokszínűségének, demográfiai kér-

déseinek stb. egy-egy szeletét mutatták be az előadások. L. Juhász Ilona *Speerhölzer im symbolischen Raum. Beispiel des ungarischen Sprachgebiets in der Slowakei* [Kopjafák szimbolikus térben. A szlovákiai magyarok példája], Liszka József pedig *Persönliche und kolektive Selbstperesentation im Raum. Zu Errichtungsanlässe sakraler Kleindenkmäler im ethnischen Grenzgebiet* [Személyes és közösségi önprezentáció a térben. Szakrális kisémlékek állítási alkalmi egy etnikai határovezetben] címmel tartott előadást.

2013. október 17.

A második világháború és a szlovákiai magyarok címmel Somorján, a Fórum Kisebbségkutató Intézet által rendezett konferencián L. Juhász Ilona *Emlékezés és emlékeztetés, politikai és háborús propaganda. A második világháború emlékjelei Dél-Szlovákiában* címmel tartott előadást.

2013. október 24.

Musaeum Hungaricum X. címmel Somorján a Mátyusföldi Muzeológiai Társaság és a Fórum Kisebbségkutató Intézet szervezésében megrendezett konferencián L. Juhász Ilona *Az elhunyt emlékezetének temetőn kívüli jelei. Haláljelek és halálhelyjelek Dél-Szlovákiában* címmel tartott előadást.

2013. november 13.

A komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Karának Neveléstudományi és Biológiai Tanszéke *A köznevelés kulturális, szociális és biológiai tényezői. Humánökológia és nevelés* címen interdiszciplináris konferenciát szervezett Komáromban, ahol a legkülönbözőbb tudományos diszciplínák (neveléstudomány, biológia, pszichológia, folklorisztika, demográfia, muzeológia stb.) képviselői a közoktatást befolyásoló különféle tényezőket vizsgálták. Liszka József *Hogy került a béka az asztalra? Avagy egy Grimm-mese útja a szájhagyománytól a szemétkosárig* címmel tartott előadást.

2013. november 15–16.

V. Értékmenő Konferencia – Komárom. Már negyedik alkalommal került sor a Komárom-Esztergom Megyei Népművészeti Egyesület hagyományos komáromi mestersegeket felelevenítő konferenciájának megrendezésére, ebben az évben a halászat volt a témája. A Klapka György Múzeumban megvalósult *Mert nekünk tettek ki víg halásznapokat... Komáromi halászat* című kiállítást Liszka József nyitotta meg. A másnap sorra került *Halászsok, hálók... halászsok mestersége* című konferencián Liszka József a hagyományos csallóközi halászat történetéről és néprajzi jellemzőiről tartott előadást.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 15. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2013. Komárom-Somorja: Fórum Institute 2013, 239 p.

L. Juhász Ilona: *A harmincnégyes kőnél... Haláljelek és halálhelyjelek az utak mentén.* Somorja-Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet-Etnológiai Központ 2013, 244 p.

Sajtóvisszhangok, interjúk

L. Juhász Ilona: Emlékezet – történelmi tudat – marginalizáció – identitás (Paměť – historické vědomí – marginalizace – identita). Prága, 2013. szeptember 23–24. *Acta Ethnologica Danubiana* 15 (2013), 232–233. p.

Liszka József: Forum Hungaricum IV. *Acta Ethnologica Danubiana* 15 (2013), 233–234. p.

2014**2014. március 27.**

Az Etnológiai Központ két legújabb publikációjának, valamint az egész kiadói tevékenységét értékelő bemutatására került sor a budapesti Néprajzi Múzeum Vajda László Termében. Paládi-Kovács Attila akadémikus elnökletével összesen hat méltatás, ismertetés hangzott el. Az elnök bevezetője után (amelyben a szlovákiai magyar néprajzi kutatás fejlődését vázolta fel a kezdetektől) Liszka József az Etnológiai Központ tevékenységét kísérelte meg a rendelkezésre álló rövid időkeretben bemutatni. Bárh Dániel az EK évkönyve, az *Acta Ethnologica Danubiana* tizenöt évfolyamának mérlegét vonta meg. Klamár Zoltán L. Juhász Ilona *A harmincnégyes kőnél... Haláljelek és halálhelyjelek az utak mentén* című kötetét méltatta. Viga Gyula a *Lokális és regionális monográfiák* című sorozat eddig megjelent köteteiről szolt, Gecse Annabella pedig az EK *Interethnica* c. kiadványsorozatát mutatta be. Végezetül Csanda Gábor, a *Fórum Társadalomtudományi Szemle* főszerkesztője a folyóirat elsősorban néprajzi vonatkozásairól beszél.

2014. május 9.

A budapesti székhelyű Magyar Szemiotikai Társaság a jeltudományban végzett munkássága elismeréseként L. Juhász Ilonát a Társaság 2014. május 9-én megrendezett közgyűlésén „Jelismervény” elnevezésű díjában részesítette. Voigt Vilmos professzor, a Társaság elnöke rövid laudációjában elmondta, hogy a díjazott az elismerésben elsősorban a *Neveitek e márványlapon* című monográfiája okán részesült. A Magyar Szemiotikai Társaság a „Jelismervény”-t évente egy alkalommal adja át az adott év egy-egy kiemelkedő jeltudományi teljesítményéért.

2014. május 14.

A Magyar Néprajzi Társaság megalapítása 125. évfordulója alkalmából ünnepi konferenciát rendeztek a budapesti Néprajzi Múzeumban. A viszonylag kerek évforduló kapcsán a Társaságot köszöntötték a testvérintézmények képviselői is. Köztük Liszka József az Etnológiai Központ képviselőjében, aki köszöntőjében a szlovákiai magyar néprajzi kutatás és a Magyar Néprajzi Társaság együttműködéseinek legfontosabb állomásait emelte ki az elmúlt huszonöt év vonatkozásában.

2014. május 21–22.

Emlékezz! A holokausztt Dél-Szlovákiában címmel a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a kassai Állami Tudományos Könyvtár szervezésében Kassán kétnapos rendezvénnyel emlékeztek a holokausztt 70. évfordulójára. Ez alkalomból emléktáblát avattak az emlí-

tett könyvtár külső falán a holokauszt áldozatainak, majd a néhai embermentő kassai ügyvéd, Mikuláš Gaško *A bunker felett* címmel az ez alkalomra megjelent kötetének bemutatója következett, amely eddig sehol nem publikált és alig ismert dokumentum, a kassai vasútállomáson áthaladó, a deportált zsidókat Auschwitzba szállító szerelvényekről Vrancsik István vasúti alkalmazott által titokban feljegyzett pontos nyilvántartását tartalmazza. A kétnapos rendezvény keretében egy tudományos konferencia is megvalósult, amelyen L. Juhász Ilona, az Etnológiai Központ munkatársa *A holokauszt áldozatainak emlékjelei Szlovákiában* címmel tartott előadást.

2014. május 23–24.

A folklorisztika helyzete és perspektívái a Kárpát-medencében címmel Vácott megrendezett konferencia a váci születésű Katona Lajos, a magyar folklorisztika egyik megalapozója munkásságára, elsősorban a mesekutatásra, valamint a magyar szövegfolklor kutatásának jelenkori problémáira és távlataira összpontosult. Liszka József *Egy meseszöveg a fordítások útvesztőiben* című előadásában egy magyar(nak mondott) népmese (AaTh 665) cseh recepciójának, illetve „cseh népmesévé” válásának kacsaringóit mutatta be. A résztvevők megkoszorúzták a Katona Lajos szülőházán elhelyezett emléktáblát, majd a városi könyvtárban egy Katona Lajos-emlékkiállítás megnyitására is sor került.

2014. június 5–7.

A XI. *Ipoly Menti Találkozások* c. rendezvény keretében a holokauszt 70. évfordulója alkalmából a magyar holokauszt előzményeiről és lefolyásáról, valamint máig tartó hatásairól rendezett kerekasztal-beszélgetésen az EK munkatársa, L. Juhász Ilona is részt vett (rajta kívül Baka Attila szlovákiai magyar, valamint Fazekas Csaba magyarországi történész). A beszélgetés felvezetéseként az etnológia számára is jól kiaknázható dokumentumcsoport, a két világháború közötti időszakban és az 1938-as visszacsatolást követően magyar nyelven megjelent regionális sajtóból hozott példák segítségével prezentálta azoknak a zsidókérdéshez való hozzáállását.

2014. június. 10.

L. Juhász Ilona a Pozsonyi Casinóban *Az első világháború emlékjelei, különös tekintettel Pozsony környékére és Rigele Alajos alkotásaira* címmel tartott előadást.

2014. június 19.

Köbölkút önkormányzata megbízásából jelent meg a Lilium Aurum könyvkiadónál az *Emberk, ünnepek, hétköznapiak. Köbölkút a 20. század első felében a korabeli fotográfia tükrében (Ludia, sviatky, všedné dni. Gbelce v prvej polovici 20. storočia v zrkadle dobových fotografií* című képes album. A kötet képanyagát Liszka József válogatta, illetve ő állította össze és a bevezető tanulmányt is ő írta. A kötetet a helyi kultúrházban mutatták be nagyszámú közönség előtt. Liszka József egyebek között a kiadvány összeállításának körülményeiről és szempontjairól beszélt.

2014. június 26–29.

A 21. *Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencián* a bajorországi Oberammergauban L. Juhász Ilona *Kriegsnagelungen als Objekte für Kriegsnotspende im Ersten Weltkrieg*

und ihr Nachleben heute. Beispiele aus der Slowakei, aus Ungarn und Siebenbürgen [Az első világháborús nemzeti áldozatkészség szobrai és utóéletük szlovákiai, magyarországi és erdélyi példák tükrében] címmel az első világháború alatt karitatív célokból felállított nemzeti áldozatkészség szobrok kategóriájába tartozó objektumokról és azok egy részének másolat formájában történő jelenkori újraállításáról tartott előadást szlovákiai, magyarországi és erdélyi példák felsorakoztatásával. Liszka József *Die Frage ind Rolle des wissenschaftlichen Nachwuchs bei der Erforschung der sakralen Kleindenkmäler* [A tudományos utánpótlás kérdései és szerepe a szakrális kisemlékkutatásban] című előadásában a kisemlékkutatás tudományos utánpótlással kapcsolatos problémáival foglalkozott.

2014. szeptember 17.

A komáromi Limes Galériában nyílt meg az a Rudolf Hanuljak képeiből és Pavol Paník összeállításában készült *Egyházi építmények és emlékhelyek a Csallóközben* című fotókiállítás, amely a Csallóköz szakrális emlékeit (a templomoktól és kolostoroktól kezdve egészen a szakrális kisemlékekkel bezárólag) a teljesség igényével prezentálja. A kiállítást L. Juhász Ilona szlovák, Liszka József pedig magyar nyelven nyitotta meg.

2014. szeptember 25–27.

Nyelvi, kulturális és társadalmi átalakulások mint a migrációs folyamatok következményei – Gesellschaftliche, sprachliche und kulturelle Wandlungen im Zuge von Migrationsprozessen című kétnyelvű konferencia volt Veszprémben, a Pannon Egyetemen. Liszka József *A szöveges folklór a nyelvhatáron* című előadásában néhány folklórműfaj nyelvhatárokat átívelő terjedési mechanizmusairól beszélt.

2014. október 3.

A Füleki Vármúzeum meghívására Füleken a városi könyvtárban mutatkozott be a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a komáromi Etnológiai Központ. Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója a komáromi intézmény küldetéséről, eredményeiről és terveiről szólt, s az ott folyó munka főbb irányvonalait és hatókörét ismertette. L. Juhász Ilona *Az első világháború emlékjelei. Vaskatonák és társai...* címmel tartott előadást.

2014. október 7.

L. Juhász Ilona a komáromi Duna Menti Múzeum Múzeumbarátok Körének meghívására *Az első világháború emlékjelei. Különös tekintettel Komáromra és környékére* címen tartott előadást a múzeumban.

2014. október 12–14.

A budapesti Wesley János Lelkészképző Főiskola a magyar zsidóság végső elpusztításával fenyegető 1944-es deportálás hetvenedik évfordulója alkalmával *Kamenyec Podolszkijtól Auschwitzig* címmel rendezett nemzetközi kegyeleti és tudományos emlékkonferenciát, amelynek a szervező főiskola adott otthont. L. Juhász Ilona *Egy zsidó közösség sorsának lenyomata a Vészkorszakban megjelent helyi sajtóban. Rozsnyói példa* címmel, Liszka József pedig *A gyerekköltől Auschwitzig?* című előadásával szerepelt a rendezvényen.

2014. október 24.

L. Juhász Ilona beszélgetett a komáromi Duna Menti Múzeumban a komáromi származású, ma Jeruzsálemben élő festőművésszel és költővel, Miriam Neiger-Fleischmann-nal művészetéről, versekről és hovatarozásáról, illetve a művésznő közelmúltban *Emlékül Marikának* c. megnyílt komáromi időszaki kiállításáról, amellyel a soha meg nem ismerhetett testvérének és az elpusztított komáromi zsidó áldozatoknak állított emléket.

2014. november 5–6.

Lidé a města ve velkých válkách. Pohled etnologa/antropologa [Emberek és városok a nagy háborúban az etnológus/antropológus szemével] címmel a prágai a Károly Egyetem Bölcsészettudományi Kara, a Lengyel Tudományos Akadémia krakkói Archeológiai és Etnológiai Intézete, valamint a Łódźi Egyetem Etnológiai és Kultúranropológiai Intézetének közös szervezésében valósult meg Prágában az az interdiszciplináris nemzetközi konferencia, melyen Liszka József *Ikonoklasmus po prvej svetovej vojne. Príklad južné Slovensko* [Ikonoklasmus az első világháború után. Dél-szlovákiai példák], L. Juhász Ilona pedig *Od charity k iredentizmu. Zmena jedného typu objektov z prvej svetovej vojny* [A jótékonykodástól az irredentizmusig. Egy első világháborús objektum funkcióváltásai] címmel tartott előadást.

2014. november 18.

A budapesti Logos Kiadó gondozásában megjelent Babits Antal szerkesztésében a *Magyar holokauszt 70. Veszteségek és felelősségek* című kötet bemutatása Budapesten a Tom Lantos Intézetben. A kötetet a szerkesztő, valamint Karády Viktor és Hídvégi Máté mutatta be. A rendezvény a kiadvány szerzői és az érdeklődők közötti kötetlen beszélgetéssel zárult. Az EK munkatársa, L. Juhász Ilona az *Emlékezés és emlékeztetés. A Soá emlékjelei Szlovákiában – különös tekintettel az 1938-ban visszatartott területekre* című tanulmányával szerepel a kiadványban.

2014. november 27.

Münchenben a Német Kelet Házában (Haus des Deutschen Ostens), az Intereg müncheni fiókszervezete rendezésében került megrendezésre az a vitaest, amelyet Zuzana Finger, a müncheni Szudétanémet Társaság munkatársa és Liszka József, a komáromi Etnológiai Központ igazgatója a magyar és szlovák kulturális örökséggel kapcsolatos bevezető előadása (*Der Diskurs um das Kulturerbe in der Slowakei vor und nach 1989 zwischen Ungarn und Slowaken*) nyitott.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 16. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2014. Komárom–Somorja: Fórum Institute 2014, 255 p.

Liszka József: *Emberek, ünnepek, hétköznapiak. Kőbölkút a 20. század első felében a korabeli fotográfiák tükrében / Ľudia, sviatky, všedné dni. Gbelce v prvej polovici 20. storočia v zrkadle dobových fotografií.* A képeket válogatta, összeállította, a bevezető tanulmányt írta / Fotografie vybral, zostavil a úvodnú štúdiu napísal: Liszka József. Dunaszerdahely: Lilium Aurum 2014, 167 p.

Viga Gyula szerk. *Kisgéres. Hagyomány és változás egy bodrogi falu népi kultúrájában*. Somorja – Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet – Etnológiai Központ 2014, 319 p. /Lokális és regionális monográfiák 1./ [A kisgéresi önkormányzat megrendelésére készült kötet a 2000-ben megjelent monográfia reprint kiadása]

Sajtóvisszhangok, interjúk

L. Juhász Ilona: Sakrálné stavby a pamiatky Žitného ostrova. Fotografie. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 229–231. p.

L. Juhász Ilona: 21. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 215–216. p.

L. Juhász Ilona: Az Etnológiai Központ bemutatkozása a Néprajzi Múzeumban. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 208–209. p.

Liszka József: A folklorzstika helye és perspektívái a Kárpát-medencében. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 212–213. p.

2015

2015. február 5.

Egy évszázad távlatából. Nemzetközi tudományos konferencia az első világháborúról a Fórum Kisebbségkutató Intézet szervezésében Pozsonyban, a Magyar Kultúra Múzeumában. L. Juhász Ilona *Temetések, újratemetések, mementók. A háború áldozatainak emlékezete* címmel tartott előadást.

2015. április 24.

A budapesti ELTE néprajz szakos hallgatóinak látogatása az Etnológiai Központban Deáky Zita és Ilyefalvi Emese tanárok vezetésével. L. Juhász Ilona és Liszka József megismertette a vendégeket az intézmény tevékenységével és gyűjteményeivel. A látogatást követő városnézésen Liszka József kalauzolta a diákokat.

2015. április 30.

Komáromban, a Duna Menti Múzeumban megvalósult *Mérföldkövek XIX.* című honismereti konferencián az Etnológiai Központot L. Juhász Ilona képviselte *Erdélyi menekültek Komáromban az első világháború idején történeti-néprajzi szempontból a korabeli sajtó tükrében* című előadásával.

2015. május 23–29.

A marburgi Philipps Egyetem Európai Etnológia és Kultúratudományi Tanszékének 15 hallgatója Manfred Seifert professzor vezetésével tanulmányi kirándulás és terepgyakorlat keretében Komárom etnikai és vallási összetételével, az itt élő nemzetiségek és vallásfelekezetek együttélésének mindennapjaival igyekeztek megismerkedni. A szakmai háttérrel, illetve az itt-tartózkodással járó szervezési feladatokat s az egyetemisták beszélgetőpartnereit is az Etnológiai Központ munkatársai biztosították. Az utolsó

napon az Etnológiai Központ munkájával ismerkedtek Liszka József és L. Juhász Ilona részletes tájékoztatása révén.

2015. június 22.

Nemzetközi konferencia a komáromi Etnológiai Központ, illetve a Szegedi Egyetem Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszéke társszervezésében Freiburgban a Kelet-európai Németek Néprajzi Intézetében *A kitelepítettek 70. Walldürni búcsúja. Néprajzi-kultúranropológiai népi vallásosságkutatás témái és területei* címmel. A tanácskozási témái között egyebek között az emlékezőskultúra is szerepelt. A konferencián az Etnológiai Központot L. Juhász Ilona „*Am Kilometer 34... Totengedenken am Strassenrand und Unfall-Denkmaile in der Süd-Slowakei* [A 34-es kőnél... Haláljellemek s halálhelyjelek az utak mentén Dél-Szlovákiában] című előadásával képviselte, Liszka József pedig bemutatta az Etnológia Központ tevékenységét, kutatási programjait, illetve az eddig megjelent kiadványairól is beszélt a jelenlévőknek.

2015. szeptember 8–9.

Národy, města, lidé, traumata [Nemzetek, városok, emberek, traumák] című nemzetközi interdiszciplináris konferencia a prágai Károly Egyetem Bölcsészettudományi Kara és a Lengyel Tudományos Akadémia Archeológiai és Etnológiai Intézetének szervezésében. A konferencián L. Juhász Ilona *Židovská komunita v procese politických a spoločenských premien od roku 1938 až po súčasnosť v podunajskom meste Komárno* [Egy Duna-menti város, Komárom zsidó közössége a társadalmi-politikai változások tükrében 1938-tól napjainkig], Liszka József pedig *Trianonská trauma Maďarov v 21. storočí* [A magyarok Trianon traumája a 21. században] címmel tartott előadást.

2015. szeptember 13.

A Hamburgi Egyetem senior hallgatóinak egy csoportja Holger Fischer professzor vezetésével egy hosszabb magyarországi tanulmányút keretében látogatást tett az Etnológiai Központban is. A vendégeket Liszka József másfél órás előadásában az intézetben folyó munkáról tájékoztatta, majd egy városnéző séta keretében egyebek között Komárom mindennapjairól is tájékoztatta őket.

2015. szeptember 21–22.

Gefundene und erfundene lokale Feste und Festivals nach der Wende [Megtalált és kitalált hagyományok a rendszerváltás után] című nemzetközi interdiszciplináris konferencián Freiburgban a Kelet-európai Németek Néprajzi Intézetében (IVDE) Liszka József *Revitalisierung und/oder erfundene Tradition? Bräuche und Feste der Ungarn in der Südwest-Slowakei am Anfang des 21. Jahrhunderts* [Revitalizáció és/vagy kitalált hagyomány? Szokások és ünnepek a délnyugat-szlovákiai magyarok körében a 21. század elején] címmel tartott előadást.

2015. október 22.

Musaeum Hungaricum XII. A szlovákiai magyarság tárgyi emlékei és ezek múzeumi dokumentációja című konferencián Somorján L. Juhász Ilona *Emlékjelek mint a szim-*

bolikus térfoglalás eszközei Rozsnyó főterén az államfordulatok és a rendszerváltás tükrében címmel tartott előadást.

2015. november 3–4.

„Hegyet hágék, lőtőt lépék...” címmel Balassagyarmaton, a Magyar Nemzeti Múzeum Palóc Múzeuma szervezésében tudományos konferenciát rendeztek Erdélyi Zsuzsanna néprajztudós emlékére. Liszka József *A populáris irodalom és a népköltészet határán. Egy vallásos ponyvaballada közép-európai kontextusai* címmel tartott előadást.

2015. november 13.

L. Juhász Ilona, az EK munkatársa megnyitotta a komáromi Limes Galériában Pap Gábor református püspök, a református–zsidó párbeszéd előmozdítója születésének 120. évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítás. Megnyitó beszédében Pap Gábor és Schnitzer Ármin komáromi főrabbi példaértékű barátságát és a keresztény–zsidó párbeszéd akkor megkezdődött, majd a vészkorszak idejében megszakadt kapcsolat folyamatára helyezte a hangsúlyt.

Kiadványok

Acta Ethnologica Danubiana 17. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2015. Komárom–Somorja: Fórum Institute 2015, 334 p.

L. Juhász Ilona: *Amikor mindenki a háborús állapotok igája alatt roskadoz... Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén. Adalékok az első világháborús migráció történetéhez.* Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2015, 466 p.

L. Juhász Ilona: *Örök mementő. A holokausz emlékjelei Dél-Szlovákiában.* Dunaszerdahely: Vámbéry Polgári Társulás 2015, 198 p.

Liszka József: *Szent Háromság egy Isten dicsőségére...* A Szentháromság kultusza a szlovákiai Kisalföld népi vallásosságában a szakrális kisemlékek tükrében. Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Etnológiai Központ 2015, 216 p. /Jelek a térben 5./

Sajtóvisszhangok, interjúk

Janković Nóra: *A folklór átmenetisége. A folklór a facebookról is szól majd. Beszélgetés Liszka Józseffel.* *Új Nő* 2015/7, 30–32. p.

Kerényi Éva: *Háború, migráció, áldozatkészség.* Beszélgetés L. Juhász Ilonával az első világháború etnikai mozzanatiról az *Újkor* című magyarországi internetes folyóiratban. <http://ujkor.hu/content/haboru-migracio-aldozatkeszseg-beszelgetes-l-juhasz-ilona-neprajzkutatoval-az-első-világhaboru-etnikai-mozzanatairol>

Kerényi Éva: *Az első világháborúról az etnológia okuláréjában keresztül címmel.* Beszélgetése L. Juhász Ilonával. *Új Nő* 2015/9.

Kovács Zoltán: *Peredi gyökerek: Liszka József, néprajzkutató.*

<http://pered.info/2015/04/01/peredi-gyokerek-liszka-jozsef-neprajzkutato/>

Liszka József: Két tudományos tanácskozás Freiburgban. *Acta Ethnologica Danubiana* 17 (2015), 285–287. p.

Liszka József: „Hegyet hágék, lőtöt lépék...” Konferencia Erdélyi Zsuzsanna néprajztudós emlékére. *Acta Ethnologica Danubiana* 17 (2015), 288–290. p.

Miklósi Péter: Mi is a (folklor)hagyomány? [Beszélgetés Liszka Józseffel]. *Új Szó* 68, 2015. 3. 13., 9. p.

2016

2016. február 21–26.

A több intézmény és szervezet együttműködése révén megrendezett Forum Hungaricum konferenciasorozat (2012-ben Komáromban az Etnológiai Központ volt ez egyik társszervező) következő állomása a bajorországi Bad Kissingen volt, ahol a *Die Vojvodina. Umbrüche und Neugestaltung einer europäischen Region* [Vajdaság. Egy európai régió át- és újjáalakulása] című tanácskozáson a multietnikus Vajdaság volt a központi téma. Liszka József: *Die Vojvodina und die kleine Tiefebene. Ethnische, kulturelle und sprachliche Wechselbeziehungen vom 16. Jh. Bis zur Gegenwart* [A Vajdaság és a Kisalföld. Két táj etnikai, kulturális és nyelvi kölcsönhatásai a 16. századtól napjainkig] címmel tartott előadást.

2016. március 10.

Az Etnológiai Központ és kiadványainak bemutatója Budapesten a Szlovák Intézetben. Voigt Vilmos az Etnológiai Központ évkönyvsorozatát, az *Acta Ethnologica Danubiana*t méltatta, Verebélyi Kincső L. Juhász Ilona: *Örök mementő. A holokauszt emlékjelei Dél-Szlovákiában* című kötetéről szól, Hunčík Péter L. Juhász Ilona másik könyvét (*Amikor mindenki a háború igája alatt roskadoz... Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén*) ismertette, felvetve annak szomorúan időszerű vonatkozásait is. Klamár Zoltán Liszka József *Szent Háromság egy Isten dicsőségére... A Szentháromság kultusza a Kisalföld népi vallásosságában a szakrális kisémlékek tükrében* című kötetét mutatta be.

2016. március 10 – április 10.

Budapesten, a Szlovák Intézetben tekinthették meg az érdeklődők az Etnológiai Központ Szakrális Kisémlék Archívumának gyűjteményéből összeállított fotókiállítás.

2016. április 29.

A budapesti ELTE Bölcsészettudományi Kara Tudományos Diákköri munkára készülő hallgatóinak egy csoportja, Balogh F. András professzor vezetésével, látogatást tett az Etnológiai Központban. A vendégeket az intézmény tevékenységével és gyűjteményével Liszka József ismertette meg.

2016. április 29.

Mérföldkövek című konferencia – Komárom, Duna Menti Múzeum. A Pro Patria Honismereti Szövetség által évek óta megrendezett *Mérföldkövek* c. konferencia rendezvénysorozatához az idén második alkalommal nyitórendezvényként kapcsolódott a komáromi tanácskozás, amelyen a régészet, helytörténet, néprajz, művészettörténet és rokon tudományok területéről hangzottak el előadások. L. Juhász Ilona *Debrecenfalvától Komáromfalváig. Komárom és az 1915-ben lerombolt kárpáti falvak újjáépítésére hirdetett országos akció* címmel tartott előadást. A tanácskozás programja a legfrissebb publikációk bemutatásának is teret adott. L. Juhász Ilona az Etnológiai Központ műhelyéből 2016-ban kikerült 4 legújabb kiadványt mutatta be: az általa jegyzett *A holokauszt dél-szlovákiai emlékjeleiről*, valamint az 1916 őszén a mai Szlovákia területére érkezett erdélyi menekültekről szóló kötetét, az Etnológiai Központ évkönyvének, az *Acta Ethnologica Danubianának* a 17. kötetét, s végül Liszka József kisalföldi Szentháromság-ábrázolásait dokumentáló könyvét.

2016. május 21.

A Szímői Jedlik Ányos Társaság kuratóriuma a társadalomtudományok területén kifejtett munkássága elismeréseként L. Juhász Ilonának ítélte oda a Jedlik Ányos-díjat. A kitüntetett munkásságát B. Kovács István méltatta.

2016. május 25.

Budapest, Néprajzi Múzeum. A szlovákiai magyarok néprajzi kutatása terén kifejtett munkája és eredményei elismeréseként a Magyar Néprajzi Társaság *Pro Ethnographia Minoritatum Emlékéremmel* tüntette ki Liszka Józsefet.

2016. május 31. – július 10.

Pilisszentkereszten láthatták az érdeklődők az Etnológiai Központ fotókiállítását *Válogatás a dél-szlovákiai Szakrális Kisemlékek Archívumából* címmel.

2016. június 2–5.

A kisemlékkutatók két évente megrendezésre kerülő nemzetközi konferenciájára ezúttal Vácott került sor. A háromnapos rendezvényen német, osztrák, magyarországi és szlovákiai szakemberek szóltak a kisemlékkutatás legújabb eredményeiről. A konferenciához egy félnapos tanulmányi kirándulás is társult, amely a Dunakanyar és Börzsöny szakrális emlékeibe engedett bepillantást. A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központját *Die Entstehungsumstände und der begleitende Kult einer Martinus-Statue* [Egy Szent Márton-szobor keletkezéstörténete és a kapcsolódó kultusz] című előadásával Liszka József képviselte a rendezvényt.

2016. szeptember 13.

A Budapesten, az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézete szervezésében megvalósult *1916 – Háború Magyarországon* című műhelykonferencia keretében Veres Emese Gyöngyvér néprajzkutató mutatta be L. Juhász Ilona: *Amikor mindenki a háború igája alatt roskadoz... Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén* című kötetét.

2016. szeptember 20–22.

Az Alfa Public Polgári Társulás szervezésében valósult meg a *„Fekete félelem. Tények a dél-szlovákiai roma holokausztról romáknak és nem romáknak (Kali trash – Čierny strach, realie o rómskom holocauste na Južnom Slovensku pre Rómov a Nerómov)* című projektum, amelynek keretében L. Juhász Ilona három dél-szlovákiai oktatási intézményben tartott előadást szlovák és magyar nyelven: *A roma holokauszt emlékjelei Szlovákiában* (Szímői Alapiskola, szeptember 20.), *A roma holokauszt emlékjelei Szlovákiában* (Corvin Mátyás Alapiskola, Gúta, szeptember 21.), *Pamätníky rómskeho holokaustu a Slovensku* (Ipolyság, Szlovák Tanítási Nyelvű Gimnázium, szeptember 22.).

2016. október 9.

Liszka József a vajdasági Magyarokanizsán mutatta be Klamár Zoltán. *Kanizsai mindennapok* című kötetét.

2016. október 13.

A Magyar Tudományos Akadémia budapesti vendégházában a Domus Café rendezvénysorozat keretében L. Juhász Ilona *100 év kisebbségben. A (cseh)szlovákiai magyarok kultúrájának változásai 1920-tól napjainkig* címmel tartott előadást a témában folytatott kutatásainak addigi eredményeiről.

2016. november 11.

A *Kétnyelvűség térben és időben* c konferencián Pozsonyban a Comenius Egyetem Magyar Tanszékének szervezésében. L. Juhász Ilona előadása hangzott el *A dél-szlovákiai síremlékek nyelvhasználatának néhány sajátossága* címmel. L. Juhász Ilona kényszerű távolmaradása miatt az előadás szövegét Simon Attila olvasta fel, és az előadáshoz készült prezentációt is ő mutatta be.

2016. november 24.

L. Juhász Ilona és Liszka József volt a vendége az érsekújvári Irodalmi Korzó estjének. H. Nagy Péter irodalmár beszélgetett velük munkájukról, legújabb könyveikről, illetve általában a kultúrakutatás jelentőségéről.

2016. november 25.

A rosznyói Gömöri Népművelési Központ „Interaktív közművelődési programok...” című projektuma keretében L. Juhász Ilona a Szádalmási Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolában tartott előadást a karácsonyi ünnepkör szokásainak változásairól, illetve közép-európai vonatkozásairól.

2016. december 13.

Liszka József Győrben, a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumban a Timaffy László néprajzkutató születése 100. évfordulója alkalmából rendezett konferencián *A karácsonyfától az adventi koszorúig. Mindennapi kultúránk néhány nyugati eleme* címmel tartott előadást.

Kiadványok

Liszka József: *Határvidékek. Határok és határtalanságok az összehasonlító folklorisztika és etnológia szempontjából*. Komárom–Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2016, 654 p.

Sajtóvisszhangok, interjúk

Botiková, Marta: *Recenzie bez jubilea. Slovenský národopis* 64, 2016/3, 389–392. p. [Marta Botiková bevezetője és Marta Botiková, valamint Danter Izabella egy-egy recenziója L. Juhász Ilona könyveiről]

Csanda Gábor: „Mindenhol, mindenkor és mindenkitől lehet tanulni”. Beszélgetés a 60 éves Liszka Józseffel. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/2, 135–158. p.

Lakatos Krisztina: *Amikor mindenki a háború ígája alatt roskadoz... Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén az első világháború idején*. Beszélgetés L. Juhász Ilonával az Új Szóban, a 2015-ben megjelent kötetéről. <http://uj szo.com/online/kultura/2016/10/10/monografia-a-mai-szlovakia-teruleten-elhelyezett-erdelyi-menekuletke>

Parászka Boróka beszélgetése L. Juhász Ilonával *Amikor mindenki a háború ígája alatt roskadoz... Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén az első világháború idején* c. kötetéről *Amikor ez erdélyi magyarok menekültek* címmel a marosvásárhelyi rádióban. <http://marosvasarhelyiradio.ro/hirek/emisiuni/amikor-az-erdelyi-magyarok-menekuletke>

Rácz I. Péter: Egészen magyar. Beszélgetés Liszka Józseffel. *Vasárnapi Hírek* 33, 2016/53, 18–19. p.

Rácz Vince: Beszélgetés L. Juhász Ilonával a Szlovák Közszolgálati Televízió *Szemtől szemben* című műsorában. <http://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/10304/98513#0>

2017**2017. február 17.**

L. Juhász Ilona és Liszka József a köbölkúti községi Könyvtárban *Jelek a térben (Köbölkút környéke emlékjelei, szakrális kisémlékei)* címmel tartottak előadást, amelynek keretében főleg e kistérség halálhelyjeleit, háborús emlékjeleit és szakrális kisémlékeit mutatták be a nagyszámú közönségnek.

2017. február 19–25.

A sorsdöntő európai történelmi események margójára megrendezett interdiszciplináris nemzetközi konferenciáknak immár több éves hagyománya van a bajorországi Bad Kissingenben. Az 1917-es oroszországi kommunista hatalomátvétel centenáriumára megrendezett, *Von Lenin bis Putin – Ein Jahrhundert Zeitgeschichte Russlands [Lenintől Putinig – Oroszország történelmének egy évszázada]* című tanácskozáson a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja képviselőjében Liszka József *Am äußersten Rande des Imperiums. Die Ungarn in der Karpatoukraine als Teil*

der Sowjetunion 1945–1991 [A Birodalom legszélén. A kárpátaljai magyarok a Szovjetunióban 1945–1991] címen tartott előadást.

2017. április 21–22.

A Sapientia Egyetem csíkszeredai karán, *Idegen – Strainul – Stranger* címen megrendezett nemzetközi, interdiszciplináris konferencián Liszka József *A gyerekköltőlől Auschwitzig? Az „idegen” a magyar, a szlovák és a cseh folklórban* címmel tartott előadást.

2017. április 28.

A komáromi Duna Menti Múzeumban megrendezett, *Mérföldkövek* című helytörténeti konferencián L. Juhász Ilona a komáromi Jókai-szobor történetéről tartott előadást. A konferencia keretében már hagyományosan sorra kerülő könyvbemutatón szolt a *Fórum Társadalomtudományi Szemle* jelentőségéről, valamint bemutatta annak legújabb, 2017/1. számát. Liszka József a 2016-ban *Határvidékek* címmel megjelent 60 tanulmányt tartalmazó kötetét ismertette.

2017. június. 30. – július 2.

A potsdami Lepsiushausban került sor a *Massengewalt in Südosteuropa vom 20. Jahrhundert bis in die Gegenwart* [Tömegpusztítás Délkelet-Európában a 20. században, napjainkig] című nemzetközi interdiszciplináris konferenciára, amelynek keretében Liszka József *Vertreibung, Umsiedlung und „Integration” von Slowaken aus Ungarn in die Tschechoslowakei (Slowakei) nach 1945 in den verschiedenen nationalen und regionalen Erinnerungskulturen Ungarns und der Slowakei* [A magyarországi szlovákok áttelepítése és „integrációja” (Cseh)Szlovákiába 1945 után a magyarországi és szlovákiai emlékezetkultúra tükrében] címen tartott előadást.

2017. július 5–7.

Hagyomány – szellemi kulturális örökség – népies rendezvény. Pillanatképek a mai népművészetről címmel a folklorisztika igazán aktuális kérdéseiről rendezett nemzetközi tanácskozást a kalocsai Viski Károly Múzeum magyarországi, romániai, szerbiai és szlovákiai résztvevőkkel. Az Etnológiai Központ két munkatársa, L. Juhász Ilona *Egy választást átfogó vallási fenomén. A kopjafa-kultusz a szlovákiai magyarok kultúrájában*, Liszka József pedig *Revitalizáció és/vagy kitalált hagyomány? Szokások és ünnepek a délnyugat-szlovákiai magyarok körében a 21. század elején* címmel tartott előadást.

2017. szeptember 22.

A rozsnyói Gömöri Népművelési Központ meghívására L. Juhász Ilona *Az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokások és azok változásai* címmel tartott előadást.

2017. október 27–28.

A népi vallásosság közép-európai kontextusban (Etnológiai és folklorisztikai aspektusok) címen rendezett nemzetközi tudományos konferenciát a komáromi Etnológiai Központ és a Selye János Egyetem. A hat országból (Csehországból, Magyarországról, Németországból, Romániából, Szerbiából és Szlovákiából) érkezett kutatókat a Selye

János Egyetem rektora, Juhász György köszöntötte, majd Liszka József beszélt a mostani konferencia gondolata megszületése körülményeiről, nemzetközi keretekbe ágyazásának fontosságáról. A pozsonyi Tatiana Bužeková és a szegedi Povedák István plenáris előadása és az azokat követő vita után, a rákövetkező másfél nap alatt 18 referátum hangzott el (magyar, szlovák, cseh és német nyelven) a népi vallásosság kutatásának különféle aspektusairól. A konferencia alkalmat adott arra is, hogy a résztvevők megemlékezzenek az Etnológiai Központ megalapítása 20. évfordulójáról.

Kiadványok

Lázár Péter összeáll.: *Nagytárkány II. Nagytárkányi népköltési gyűjtemény (1913–1914)*. Sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt írta: Tóth Arnold. Somorja–Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Etnológiai Központ 2017, 206 p.

Sajtóvisszhangok, interjúk

Derzsi Bernadett: Miért Aranykert a neve? Az Aranykertről, a régi Csallóközről és a ma élő hagyományokról Liszka József néprajzkutatót kérdeztük. *Új Nő* 2017/7, 28–32. p.

Jankovič Nóra: Egyirányú utak. Beszélgetése L. Juhász Ilonával az út menti halálhelyjelekről. *Új Nő* 2017/5, 54–55. p.